

ÚJKÍGYÓS FEJLESZTÉSI AKCIÓTERVE

HELYZETELEMZÉS, PROJEKTLILTÁR,
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

2011. július

ÚJKÍGYÓS FEJLESZTÉSI AKCIÓTERVE

Készítette:

AQUAPROFIT

Aquaprofit Műszaki, Tanácsadási és Befektetési Zrt.

1013 Budapest, Krisztina krt. 32.
Tel.: +36(1)4722130, Fax: +36(1)2693552
E-mail: budapest@aquaprofit.com

Tervezők: dr. Kondor Attila Csaba
Területfejlesztési és Turisztikai Üzletág vezetője
Sifter Livia
területfejlesztési tanácsadó
Kovács Kata
területfejlesztési referens
Csatlós Kitti
pályázati tanácsadó

HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ

6000 Kecskemét, Szent-Györgyi Albert u. 5.
Tel.: +36(70)4138474 Fax: +36(1)7001868
E-mail: info@hrod.hu

Tervezők: Ditzendy Károly Arisztid
igazgató
Beke Márton
szakmai igazgató
D. Frank Mariann
fejlesztési igazgató

Tartalomjegyzék

1. TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEK.....	4
2. ÚJKÍGYÓS ERŐFORRÁSAI.....	5
2.1. A TELEPÜLÉS POZÍCIÓJA, ELÉRHETŐSÉGE.....	6
2.2. TERMÉSZETI KÖRNYEZET	7
2.3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET	8
2.4. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HÁTTÉR	9
2.5. ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS	13
3. SWOT ANALÍZIS	16
4. PROJEKTLELTÁR	17
5. FEJLESZTÉSI CÉLOK, ESZKÖZÖK, FORRÁSOK.....	21
5.1. A GAZDASÁGFEJLESZTÉS ESZKÖZEI	22
5.2. A TÁRSADALOMFEJLESZTÉS ESZKÖZEI	23
5.3. FEJLESZTÉSI FORRÁSOK.....	24
6. A FEJLESZTÉSEK PROJEKTALAPÚ AKCIÓTERVE.....	26
6.1. INFRASTRUKTÚRA-ELLÁTOTTSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉSEK	26
6.2. HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉS, VERSENYKÉPESSÉG NÖVELÉSE .	28
6.3. KÖZTERÜLETI ÉS INTÉZMÉNYI FEJLESZTÉSEK.....	29
6.4. REKREÁCIÓS, TURISZTIKAI ÉS SPORT CÉLÚ FEJLESZTÉSEK.....	32
6.5. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, HUMÁNERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE	33
6.5.1. Szervezetfejlesztés.....	33
6.5.2. Egészségfejlesztés, ifjúságfejlesztés	34
6.5.3. Közösségfejlesztés	34
6.5.4. Kreativitás hasznosításához szükséges feltételek kialakítása	34
6.5.5. A közösségi tervezés folyamatosan működő rendszerének kialakítása	35
6.5.6. Pályázati források	36
7. MELLÉKLET	39

1. TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEK

A tervezett fejlesztések megalapozásának és a pályázati forráslehetőségek feltárásának igénye tette szükségessé a fejlesztési akcióterv kidolgozását. A Fejlesztési Akcióterv a készülő Integrált Városfejlesztési Stratégiát megelőző, annak szakmai anyagát kiegészítő dokumentum.

Az akcióterv jelentősége és egyben tulajdonsága, hogy tömören, a helyi lehetőségeknek és igényeknek megfelelően próbálja segíteni az Önkormányzat döntéshozóit a település fejlődési irányait és lehetőségeit meghatározó döntés-előkészítési munkában. A tervezői munkát az Aquaprofit Zrt. és a HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ végezte el.

A tanulmány elkészültéhez vezető folyamaton belül több konzultációra is sor került, amelyeken a tervezők és megbízók képviselői, munkatársai vettek részt. A találkozók az előkészítéshez és előzetes anyagok körvonalazásához szükséges információcserék során a tervezési alapidokumentumok, információk átadása és egyeztetése is megtörtént. A tervezés további fázisában a kialakult tartalom pontosítására került sor.

A településfejlesztési elképzelésekhez a város Településszerkezeti Tervvel, Szabályozási Tervvel és Helyi Építési Szabályzattal (2007) rendelkezik. Ezekkel a tervezést és fejlesztést megalapozó dokumentumokkal összhangban készült el a jelen stratégiai szemléletmóddal kidolgozott, a problémák feltárására és megoldására, valamint a jövőképhez illeszkedő célokkal felépített fejlesztési dokumentum.

A Fejlesztési Akcióterv végső formájában tartalmazza az egyeztetések alapján körvonalazott elképzelések ismertetése mellett a település gazdasági-társadalmi helyzetének összefoglaló megállapításokra alapozott bemutatását, és az önkormányzat által átadott projektkimutatók elemzését, valamint a fejlesztési elemek meghatározását.

Szakmailag a dokumentum leglényegesebb, kiemelt részeit a fejlesztési elképzelések összefoglalása, valamint a kiemelt jelentőségű projektek pályázati akcióterve képezik. Ezek a fejezetek hozzásegíthetik az önkormányzatot az elkövetkező évek költségvetésének összeállításához, ami az előrelátó gondolkodásmódot és kiegyensúlyozott fejlesztéseket segíti Újkígyóson.

2. ÚJKÍGYÓS ERŐFORRÁSAI

A település fejlesztési lehetőségeit és annak irányait legnagyobb mértékben a szükségletek és igények határozzák meg. Mindez az adottságokra és hagyományokra épül, ami Újkígyós történelme során a mezőgazdasági termeléshez köthető. A helyi adottságok az endogén (belső) erőforrásokra építve, a hosszú távon is jelentkező szükségleteket kielégítve jól tudják szolgálni a helyi lakosságot és vállalkozásokat.

1. ábra: Településen belüli hangsúlyok és kapcsolatok

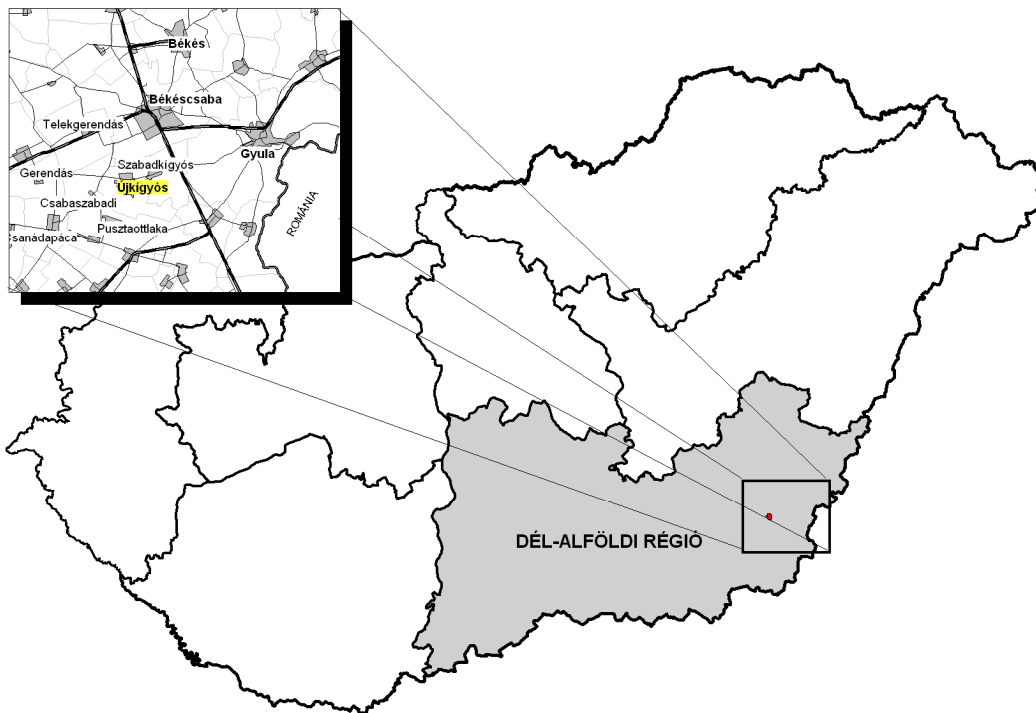

A termelés és felhasználás helyi rendszerekben történő biztosítására való törekvés (pl. mezőgazdasági hulladékból nyert energia helyi hasznosítása) csökkentheti a település függőségét. Minden fejlesztésnél a helyi gazdasági és társadalmi háttér által megalapozott és szükséges fejlesztések megvalósítása a cél. Az Önkormányzat feladatellátása során a település lakosságát szolgálja, és ezt a szerepet csak a gazdasági háttér, függetlenség megteremtésével és társadalmi egyeztetések útján véghezvitt fejlesztésekkel tudja megfelelően ellátni.

2.1. A TELEPÜLÉS POZÍCIÓJA, ELÉRHETŐSÉGE

Újkígyós a Dél-alföldi régióban, Békés megyén belül a Békéscsabai kistérségben, lényegében a kistérségi központ (Békéscsaba) agglomerációjában helyezkedik el. A rendezett, fejlett infrastruktúrájú település 2009. július 1-én kapta meg a **városi rangot**.

2. ábra: Újkígyós elhelyezkedése

A város közvetlenül határos Békéscsabával és igen erőteljesen kötődik is hozzá. A kapcsolat nem csak abban nyilvánul meg, hogy az újkígyósi lakosok munkavállalás vagy szolgáltatások igénybevétele érdekében a megyeszékhelyre utaznak, hanem létezik egy ezzel ellentétes irányú áramlás is, ami a lakóhelyválasztásban nyilvánul meg (szuburbanizáció).

Múltban Újkígyóst különösen erős szálak fűzték az egykori társtelepüléséhez, Szabadkígyóshoz. A jövőben a város részéről igény mutatkozik a kapcsolatok szorosabbra fűzésére többek között például infrastrukturális, idegenforgalmi téren (kerékpárút-fejlesztés a két település között).

A kisváros vonzáskörzetéhez 6 település tartozik: Szabadkígyós, Telekgerendás, Gerendás, Csanádapáca, Csabaszabadi és Pusztaottlaka. A település és vonzáskörzete népességszáma megközelíti a 15 ezer főt. Szerepe elsősorban helyi vagy megyei szinten meghatározó, országos, illetve nemzetközi szinten nem jelentős. Újkígyósnak jelenleg egy testvérvárosa van (Csíkszépvíz), nemzetközi kapcsolatai kiépülőben vannak. Partium (Románia legnyugatibb területe) és Vajdaság irányába a kapcsolatépítést a határ menti együttműködések célzó programok segíthetik.

Közlekedés-földrajzi szempontból nem tartozik a kiemelt térségek közé. Közúti megközelíthetőségét a 4431. számú Gyula-Újkígyós-Csorvás közötti összekötő út biztosítja. Szeged, Kecskemét, Szolnok, Budapest, Debrecen és az országhatár (Románia) felől jól megközelíthető, amit tovább fognak javítani a középtávon megépítésre kerülő autópályák és gyorsforgalmi autóutak térségi szakaszai. Ugyanakkor a közúti összeköttetés hiányossága a közelebbi települések megközelítésének nehézségében nyilvánul meg. A település közvetlen vasúti összeköttetése a környező településekkel és Békéscsabával az 1970-es évek elején megszűnt. A legközelebbi személyforgalmi vasútállomás Békéscsabán található, a szomszédos Szabadkígyóson teherforgalmi célokat szolgáló megállóhely működik.

2.2. TERMÉSZETI KÖRNYEZET

Újkígyós határai belesimulnak a Békési-hát kistáj egységes szintjébe. **Természeti környezetének** legfontosabb eleme a kitűnő minőségű termőföld. A helyi éghajlat átmenetet képez a meleg és mérsékelt meleg, ill. száraz és mérsékelt száraz kategória között. Meleg nyarú, száraz, illetve mérsékelt száraz klíma jellemző.

Mivel a település nagy kiterjedésű síkságon fekszik, ezért növény- és állatvilága ennek megfelelő. A település természetvédelmi szempontból különösen értékes területe a Kígyósi-pusztá egy darabkája, ami a Körös–Maros Nemzeti Parkhoz tartozik (ez a korábbi Szabadkígyósi Tájvédelmi Körzet).

A területen található vízfolyások közül egyik sem állandó jellegű, nem található természetes állóvíz, de csapadékos időszakokban a mélyebben fekvő részeken előfordul időszakos vízborítás. A nagyszámú artézi kút között mind a mélység, mind pedig a vízhozam tekintetében jelentős eltérések vannak. A vízigényeket és a jelenlegi kiépítettséget figyelembe véve a vízbázis rendelkezik szabad kapacitással, ez a szabad kapacitás azonban a magas arzén tartalom miatt az ivóvízellátáshoz nem használható ki. A vízminőségi paraméterek javítása érdekében a település (Medgyesegyházával együtt) társulási formában pályázik a KEOP 1.3.0. Ivóvízminőség-javítása konstrukció keretében elérhető támogatásra. A pályázat elbírálása folyamatban van.

A térség fő gazdálkodási formája egykor a legeltető állattartás volt, amely a XIX. század során a szántóföldi növénytermesztés, valamint a kertgazdálkodás (pl. dohánytermesztés) terjedésével háttérbe szorult. A térségben kitűnő minőségű, átlagban 40 aranykorona körüli termőföld található, amely a nagy hagyományokra visszatekintő mezőgazdasági termelés alapja. A klimatikus viszonyokkal párosulva kiválóan alkalmas számos kultúrnövény termesztésére, illetve az állattenyésztés takarmányigényeinek magas fokú kielégítésére.

- A gabonafélék közül az őszi búza, az őszi árpa, a tavaszi árpa valamint a kukorica határozza meg a növénytermesztés szerkezetét.
- Hagyományosak továbbá a mezőgazdasági tájhasznosításban az ipari, a takarmány-, valamint a szántóföldi zöldségnövények is.
- Az ipari növények közül a napraforgót, az olajtököt nagyobb arányban, míg a takarmányként hasznosított lucernát kisebb arányban termesztik.
- A szántóföldi zöldségágazatban egyre inkább meghatározó a dinnye, illetve hagyományos a zöldborsó, hagyma valamint az étkezési paprika termesztése.
- Régebben a településen kis területen fűszernövényeket (édes- és fűszerköményt, sáfrányos szeklicét és kaprot) és gyógynövényeket termesztettek, de ma már ez nem jellemző.

2.3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A kígyósi pusztát 1814-ben a Wenckheim-család dohánykertészek számára jelölte ki, ettől számítjuk a település újkori történetét. A **város szerkezetét** meghatározza az egykori dohányföldek sajátos kialakítása, ennek hatása a település belterületének mai formájában is nyomon követhető. A szabályos kialakítású, párhuzamos utcák rendszere nem könnyíti meg, hogy határozott településcentrum jöjjön létre, ennek kialakítása csak tudatos településfejlesztési-rendezési tevékenység révén válik elérhetővé. A település központi részein az intézmények koncentráltan vannak jelen és jelentős zöldfelületek is rendelkezésre állnak. A városközpont az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően egyre inkább alkalmas arra, hogy a település polgárainak valódi találkozóhelye, agorája lehessen. A település rekreációs területe az egykori Bányató, ami jelenleg szabadidő parkként funkcionál.

Újkígyós Nagyközség Rendezési Terve (Településszerkezeti Terv és Helyi Építési Szabályzat) 2007-ben készült el.

3. ábra: Újkígyós madártávlatból

A település beépítése döntően családi házas, földszintes, tetőtér beépítéses, jellemzően oldalhatáron álló lakó- és melléképületekkel. Ugyanakkor a település hagyományos központi utcárszletein mind a régebbi (a XX. század első feléből származó), mind a modern stílusjegyeket hordozó városiasabb jellegű beépítés nyomaival is találkozhatunk. Újkígyós lakásállománya a kezdeti nagy betelepítési és háború utáni parcellázási hullámokat leszámítva fokozatosan növekedett. Az elmúlt közel 10 éves intervallumot vizsgálva, ez a növekedés kb. 5%-os volt.

Míg 1960-ban még 231 tanya helyezkedett el a község külterületén, ahol 893-an éltek, 2001-re ezek gyakorlatilag eltűntek, az itteni népesség az eredeti népességszám töredékére csökkent.

Újkígyóson az elmúlt évek fejlesztéseinek következtében a **közműhálózat** lényegében teljesen mértékben kiépült:

- kielégítő a település belterületének ivóvízellátása, az ellátás minősége;
- a szennyvíztisztítás megoldott és a település túlnyomó részén hozzáférhető a szennyvízelvezetés;
- a gázhálózat kiépítettsége késznek tekinthető;
- a telefonhálózat a mobiltelefon-ellátottsággal kiegészülve teljes körűnek mondható;

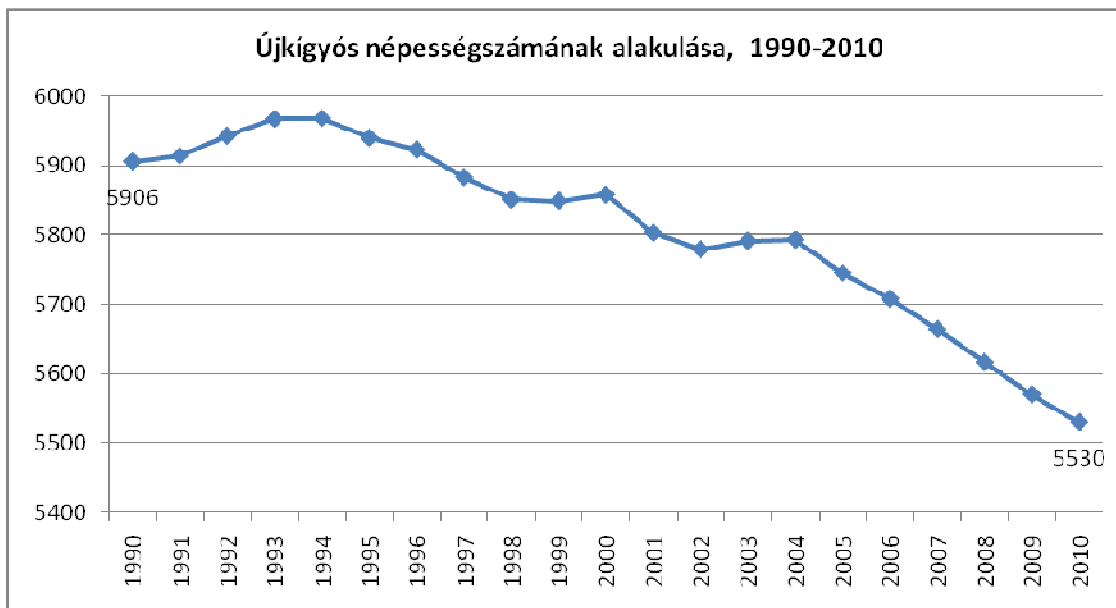
- megoldott a település elektromos árammal való ellátottsága mind mennyiségi, mind minőségi szempontból;
- a szemétszállítás a békéscsabai regionális hulladéklerakón ellátja a szükségleteket;
- a kábeltévé-hálózat kiépült;
- a település útjainak közel 100%-a szilárd burkolattal ellátott.

Újkígyóson a helyközi tömegközlekedés egyetlen módja az autóbusz. A kerékpáros közlekedésnek a településen – és a térségben is – nagyon komoly hagyományai vannak, és a mindennapokban ma is az egyik legfontosabb közlekedési módnak számít.

2.4. TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HÁTTER

Újkígyós **demográfiai helyzete** az országos tendenciákhoz hasonlóan alakul. A népességszám a rendszerváltozás után pár évig kismértékben emelkedett, majd 2000, 2003, 2004 évek nem számottevő emelkedését leszámítva folyamatosan csökkent. Az utóbbi 7 évben megfigyelhető gyors ütemű népességfogyás a mai napig tart.

4. ábra: Újkígyós népességszámának változása, 1990-2010

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

- A csökkenés elsősorban a természetes fogyással magyarázható, ennek eredményeképpen az elmúlt 20 évben évente átlagosan 31 fővel éltek kevesebben a településen.
- 2005-től kezdődően az elvándorlások száma is minden évben meghaladta az odavándorlásokét, feltételezhetően a Békéscsabáról vagy Gyuláról való beköltözések számának megtorpanása miatt.

A népesség korösszetétele a természetes fogyás következtében kedvezőtlen, a 60 év felettek aránya meghaladja a 18 éven alúiakét. A terület népességszámának jövőbeni csökkenése prognosztizálható, egyelőre sem a demográfiai, sem az azt esetleg befolyásoló gazdasági környezet változása nem vetíti előre a jelenlegi tendencia jelentős megváltozását.

A lakosság számának csökkenése, az elvándorlások száma összefüggésbe hozható azzal is, hogy a település nem képes megfelelő mennyiségű és minőségű munkahelyet biztosítani az ott lakók számára. Újkígyóson a **munkanélküliség** 2005 óta folyamatosan emelkedett, de 2010-re kismértékű visszaesés következett be.

A vizsgált időszakban mindvégig a megyei és a régiós átlag alatt tudott maradni a munkanélküliek aránya a városban, de helyzete így sem mondható kedvezőnek. Újkígyós kedvezőtlen munkaerőpiaci folyamatait meghatározza, hogy a településen az elmúlt években két nagy foglalkoztató is bezárt.

1. táblázat: Munkanélküliségi ráta térségi összehasonlításban, 2004-2010

Év	Magyarország	Dél-alföldi régió	Békés megye	Újkígyós
2004	5,95	6,81	7,21	5,23
2005	6,56	8,88	9,32	4,57
2006	6,62	8,64	9,05	5,37
2007	6,59	8,57	9,42	6,82
2008	7,04	9,2	10,86	7,87
2009	10	10,93	11,72	11,1
2010	11,3	10,89	10,37	10,14

Forrás: ÁFSZ

A **foglalkoztatásban** a növénytermesztési ágazat mellett az állattenyésztés is fontos szerepet tölt be, illetve a mezőgazdasági feldolgozóipar is jelen van a településen.

A település legnagyobb foglalkoztatói 2010-ben:

- Önkormányzat (140 fő + 100 fő fölötti közcélú és közhasznú foglalkoztatott)
- Szent Erzsébet Szeretetotthon (56 fő)
- Benkó Hús Kft. (29 fő)
- ERGOMAT Bt. (30 fő) /2011-től ERGOFÉM Kft. (14 fő)/

A fiatal munkavállalók több mint fele, a 30-49 évesek kétharmada, az 50 év felettiök háromnegyede helyben vállal munkát. A munkavállalók harmada rákényszerül a munkahelyre való napi ingázásra, ők főként az ipari és szolgáltató szektorban dolgoznak. A helyben foglalkoztatottak között többségben vannak az érettségivel alacsonyabb végzettségűek. A mezőgazdaságban dolgozók többsége helyben vállal munkát.

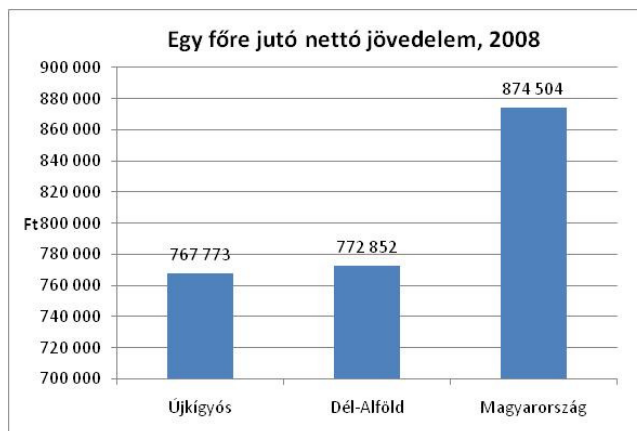
A foglalkoztatottsággal szorosan összefügg, hogy a helyiek milyen végzettséggel, szakképesítéssel rendelkeznek. A munkaerő-kínálatnak és a munkaerő-keresletnek összhangban kell lennie egymással. Annak ellenére, hogy a helyi diákokból sok szerez felsőfokú végzettséget, munkalehetőség híján csak nagyon kevés marad a településen, ami magyarázat a helyi **képzettségi mutatók** számaira, miszerint Újkígyóson alacsonyabb az érettségizettek aránya (a lakosság kb. negyede rendelkezik ilyen képzettséggel), mint a vizsgált térségek közül bármelyikben (országos, regionális, megyei, kistérségi), de a kistérség települései közül még itt a legmagasabb. 2001-ben a helyi lakosság csupán 4,2%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel.

Mivel a helyi munkáltatók részéről a magasan képzett munkaerő iránt nincs, illetve nagyon szűkös a kereslet, ezért a helyi képzési támogatásokat egyrészt az ő igényeikhez, másrészt a felsőfokú képzéseknél a település (és környező települések) szükségleteihez mérten kell átgondolni. A település hiába támogat pl. egy tucat orvosnak készülő diákot, erre a településen nincs felvevőpiac és így a képzettség megszerzése után szinte biztos, hogy ők máshol (pl. nagyváros, külföld) alapítanak családot és telepednek le.

(Természetesen ez nem jelenti, jelentheti azt, hogy meg kell szüntetni a felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok támogatását. Az ösztöndíjrendszer áttekintése, átgondolása azonban mindenképpen szükséges!)

A munkaerőpiaci és a gazdasági lehetőségek egyaránt befolyásolják a bérek alakulását. Újkígyóson az egy főre jutó nettó **jövedelem** jóval alacsonyabb az országos átlagnál, a Dél-alföldi Régió átlagát sem éri el. Ezzel összhangban az egy háztartásra jutó éves nettó jövedelem is az országos átlag alatti. Az adófizetők aránya az állandó népességen belül viszonylag kedvezőnek mondható, a lakosok közel 45%-a fizet adót.

5. ábra: Egy főre jutó nettó jövedelem, 2008 (Ft)

A település **gazdasági szerkezete** eltér az országosan jellemző általános arányoktól, szignifikáns különbség főként a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások területén tapasztalható. A mezőgazdaság az országos átlaghoz képest nagyobb, az ipari és szolgáltatási ágazatok pedig kisebb súlyt képviselnek. A település gazdasági jövőképét is meghatározza a mezőgazdasági szektor bővülési lehetősége.

A gazdaság fejlettségének egyik mérőszáma lehet a településen működő vállalkozások száma és mérete, amely a foglalkoztatás szempontjából is fontos. Újkígyóson az 1000 főre jutó vállalkozások száma a kistérségi átlaghoz képest igen alacsony.

2. táblázat: Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerint, 2009

Mutató	Érték (db)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	688
Bányászat, kőfejtés	1
Feldolgozóipar	31
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződés-mentesítés	3
Építőipar	23
Kereskedelem, gépjárműjavítás	87
Szállítás, raktározás	16
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	20
Információ, kommunikáció	11
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	18
Ingatlanügyletek	37
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	36
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	18
Oktatás	7
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	5
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	8
Egyéb szolgáltatás	12
Egyéb tevékenység	1

Forrás: KSH

A **kultúra és művelődés** terén a legjelentősebb intézmények a következők:

- Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár;
- iskola, óvoda

Jelentősek az önkormányzati rendezvények és a civil szervezetek által szervezett események. A város minden évben megrendezésre kerülő kulturális és könnyűzenei programjaira a helyi lakosság mellett a szomszédos településekről is érkeznek vendégek.

A **Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár** 2002-ben jelentős felújításon esett át, az elmúlt tíz évben infrastrukturális ellátottsága is jelentősen javult. Erőfeszítést tesz klubok, szakkörök, tanfolyamok életre hívására, működtetésére, biztosítja a működés feltételeit önszerveződő csoportok, civil szervezetek számára. Helyszínt ad a település kulturális rendezvényeinek, részt vesz az állami és társadalmi ünnepek, más események megszervezésében és lebonyolításában, valamint az Önkormányzat által vállalt közművelődési feladatok ellátásában. A Könyvtár népszerűsége mindazonáltal folyamatosan csökken, egyre kevesebb a beiratkozott olvasó.

A művelődési ház közösségformáló és kultúráközvetítő tevékenységének fejlesztéséhez több modell is lehetőséget nyújt, amelyeket érdemes a működési hatékonyság, és a közösségi elégedettség fokozása érdekében átgondolni.

A városban **egy óvoda (két telephellyel) és egy általános iskola** működik. Az önkormányzat kötelező feladataként jelenik meg az óvodai és az általános iskolai oktatás megszervezése és az épületek fenntartása. Az iskola sajátos nevelési igényű tanulókat is ellátó intézmény. Az Ipolyi Arnold Népfőiskola 1992-ben kezdte meg a tevékenységét, céljának tűzte ki a hagyományos paraszti műveltség kutatását és bemutatását, az egészséges nemzettudat fejlődéséhez elengedhetetlen magyarságtudomány ágainak művelését, ezen belül pedig a történelmi, a régészeti, a művészettörténeti, a néprajzi és a honismereti kutatások eredményeinek népszerű bemutatását.

Újkígyóson a társadalmi életet befolyásolja, hogy a településen számos civil szervezet, társadalmi önszerveződés működik. Ezek között megtalálhatóak az idősebb korosztály, a fiatalok, vagy a nagycsaládosok érdekeit védő szerveződések, klubok, ezek a közösségformálásban fontos szerepet töltenek be, rendezvényeket, szabadidős elfoglaltságokat szerveznek az érdeklődőknek. Általánosan a város fejlesztése, élhetőbbé tétele érdekében alapított, valamint az oktatás, szemléletformálás szempontjából kiemelt fontosságú vagy egy területre specializálódott szervezetek is vannak a településen.

A város **turisztikai** szempontból nem jelentős (pl. kereskedelmi szálláshely nincs a településen), ami a mezőgazdasági és lakófunkció dominanciája, valamint az egyedi attrakció hiánya miatt nem meglepő. A sportélethez és egyéb programok hagyományos rendezvényeihez a környék turisztikai vonzereje jól csatlakozhat, hiszen közel van a szabadkígyósi Wenckheim-kastély és a Gyulai Várfürdő.

A **sport és szabadidő** eltöltésére a településen számos lehetőség adódik, egyrészt egyesületekhez, másrészt oktatási intézményekhez és önkormányzati eseményekhez, programokhoz (pl. „Fuss az életedért!”) kapcsolódva. Újkígyós aktív versenysport-életéről híres a megyében (sőt ország szerte), a tömegsport tárgyi feltételei azonban hiányosak.

A település **egészségügyi ellátása** az Egészségházban koncentrálódik, ahol a két háziorvos, egy gyerekorvos mellett, az egészségmegőrzésben és a felvilágosításban fontos szerepet játszó Védőnői Szolgálat (két védőnővel) látja el feladatát. Jól felszerelt, könnyen megközelíthető szakellátás legközelebb a békéscsabai Réthy Pál Kórházban, illetve a gyulai Pándy Kálmán Kórházban történik. A háziorvosi ellátás, az országos viszonyoknak megfelelően magánvállalkozások, Bt-k formájában működik.

Az Önkormányzat keretében a lakosságszámhoz kötött, kötelezően ellátandó **szociális feladatokkal** kapcsolatos ügyeket az igazgatási osztályon belül az Egészségügyi és Szociális Bizottság kezeli. A Bizottság pénzbeli juttatásként, szociális rászorultság esetén – a szociális alapellátás keretében – segélyt, díjat, támogatást állapít meg, ezen túl megvalósul természetben nyújtott ellátásként és a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokon keresztül is. Újkígyós szociális intézményrendszere „Ezüstág” Gondozási Központba (EGK) integráltan működik, amelynek a korábbi gondozási központ a Gyermekejélti Szolgálat és a korábbi Családsegítő lett része. Az Önkormányzat az EGK keretén belül biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását. ezek mellett még érdemes megemlíteni a „Ezüstág” Idősek Otthonát, a Szent Erzsébet Szeretetotthont és a Védőnői Szolgálatot.

Újkígyós **közbiztonsága** a lakosságszáma, alacsony volumenű átmenő forgalma, illetve a helyi lakosság szociális körülményeinek környező településeihez viszonyított viszonylagos magas színvonala miatt kedvező. A helyi rendőrségi irodán körzeti megbízott dolgozik, a településen polgárőrség és mezőéri szolgálat működik, a Békéscsabai Rendőrkapitánysággal jó a kapcsolat.

2.5. ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS

Újkígyós társadalmi, gazdasági életére az önkormányzat működése, az általa képviselt szemlélet és gazdasági stratégia meghatározó hatással van. A rendeletalkotás és vagyongazdálkodás nagyban megszabja a fejlődések irányát, ezért az önkormányzati gazdálkodás áttekintésével a főbb hangsúlyok is összegezhetőek.

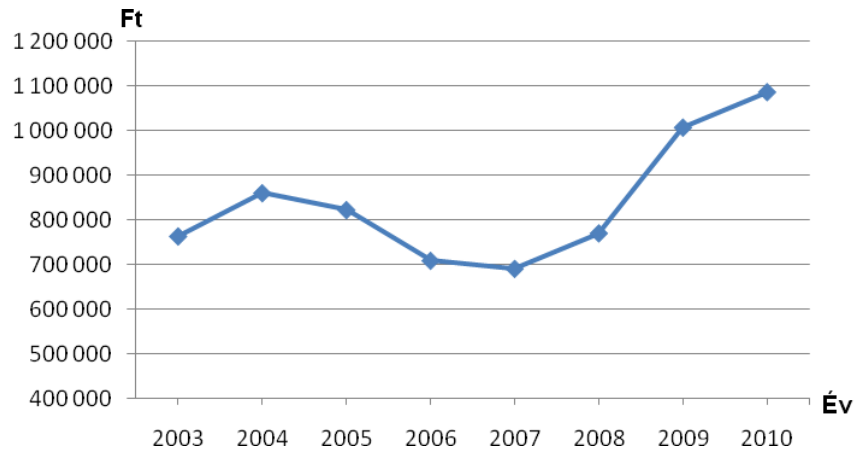
Az Önkormányzat költségvetési szervei:

- önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv: Polgármesteri Hivatal
- önállóan működő költségvetési szerv:
  - Közös Igazgatású Óvodai és Bölcsődei Intézmény
  - „Ezüstág Gondozási Központ”
  - Széchenyi István Általános Iskola
  - Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár

Az Önkormányzat kiadási és bevételi oldala az elmúlt években közel azonos volt, és a 2007-es évi legalacsonyabb 700 milliós átlagtól kezdődően látványosan nőtt. A város 2010-es költségvetési adatai alapján már 1,14 milliárd forintos bevétel és 1,04 milliárdos kiadás jelent meg, azaz 117 millió Ft-os összeg volt a számlán, ami azonban a pályázatok illetve a PHARE-os bankhitel (2010 évben 8 millió Ft-os költség volt) miatt részben kötelezettséggel terhelt.

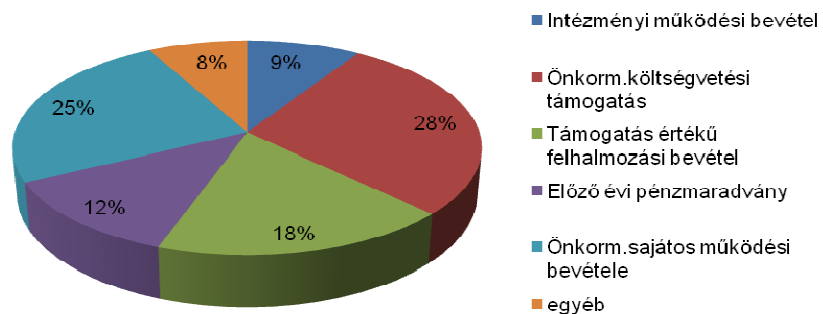
A közcélú/közhasznú foglalkoztatásban résztvevő 101 fő a vizsgált évben közel 80 millió Ft-os összeggel jelent meg a költségvetésben.

6. ábra:Kiadási és bevételi átlagok változása 2003-2010 között

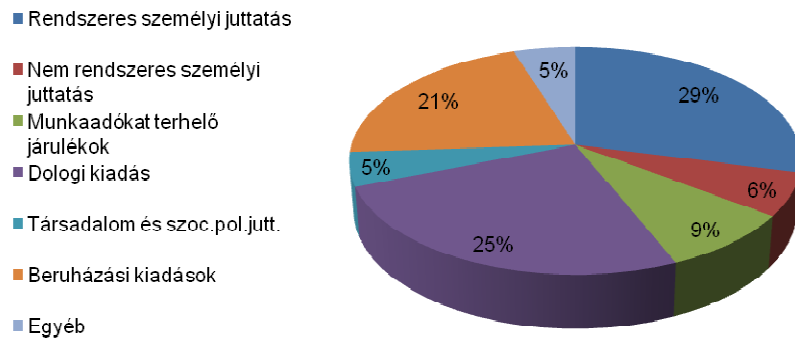
A **bevételek** között 2010-ben a költségvetési támogatás a legmeghatározóbb, amelynek túlnyomó részét a feladatmutatóhoz (180 millió Ft) és az egyes szociális feladatokhoz (99 millió Ft) kapott összegek alkotják. Az önkormányzat sajátos működési bevétele szintén jelentős, aminek 70% a SZJA bevételekből származik (196 millió Ft), ide tartozó jelentősebb bevételi forrás volt a magánszemélyek kommunális adója (11 millió Ft), iparűzési adó (31 millió Ft) és a gépjármű adó (31 millió Ft). A pályázati támogatásokból származó bevételek (18%) a harmadik legmagasabb forrásnak számítottak.

7. ábra:Az Önkormányzat bevételeinek megoszlása 2010-ben

Az önkormányzati **kiadások** meghatározó része, 29% a rendszeres személyi juttatás (bér) kategóriába tartozik, de jelentősek az egyes intézmények működéséhez kapcsolódóan megjelenő dologi kiadások is. A leginkább pályázati fejlesztések miatt a beruházási jellegű kiadások is számottevőek.

8. ábra: Az Önkormányzat kiadásainak megoszlása 2010-ben

3. táblázat: Az Önkormányzat intézményeinek kiadásainak mutatói

	Arány az önkormányzat teljes kiadásához viszonyítva	A kiadások saját bevételeiből fedezett aránya
Közös Igazgatású Óvodai és Bölcsődei intézmény	7,6%	54,9%
"Ezüstág" Gondozási Központ	10,0%	74,7%
Széchenyi István Általános Iskola	18,0%	49,8%
Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár	3,8%	34,5%
Polgármesteri Hivatal	16,9%	28,8%
Polgmest. Hivatalhoz tartozó egyéb szf-ok	43,8%	67,4%

3. SWOT ANALÍZIS

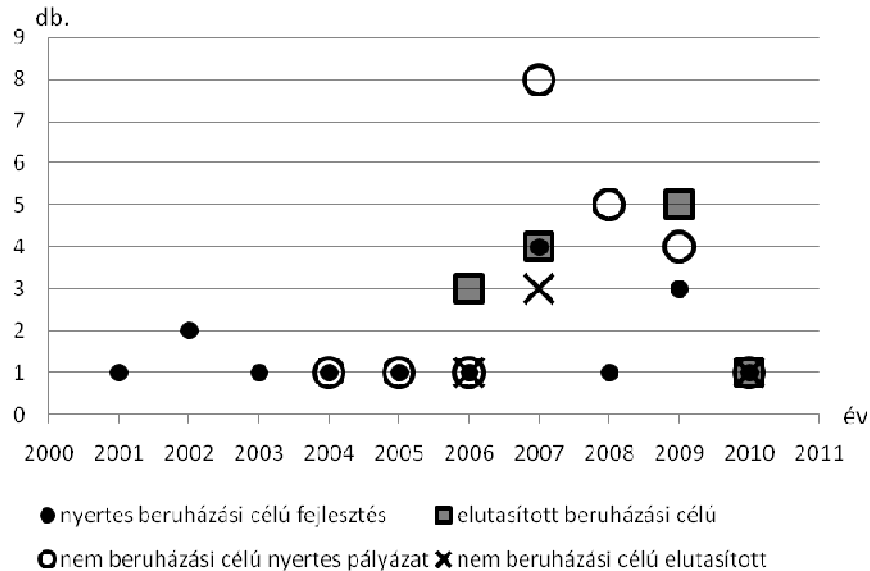
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Újkígyós kisvárosi jellege vonzó lakókörnyezet • A település természeti környezete vonzó, jó adottságokkal rendelkezik (csendes, nyugodt, egészséges és rendezett környezet) • A város közművei szinte teljesen kiépítettek, a közműolló nyitottsága mérsékelt • A civil szervezetek száma jelentős, a városi ügyekben érdekeltek és mozgathatóak • A város a környék mezőgazdaságának szervező- és termelésirányító központja • Megyei szinten elismert sportmúlt, aktív sportélet • Hagyományosan megrendezésre kerülő programok, rendezvények • Növénytermesztési ágazat hagyománya és erőssége • A mezőgazdasági feldolgozóipar is jelen van a településen • Népfőiskola közösségformálásban és szemléletformálásban betöltött szerepe • Jó minőségű termőföld • Termálvagyon 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi foglalkoztatás és a munkalehetőségek elmaradnak a kívánatostól; helyi nagyfoglalkoztató hiánya • Annak ellenére, hogy a helyi diákokból sok szerez felsőfokú végzettséget, munkalehetőség híján csak nagyon kevés marad a településen • Közvetlen vasúti összeköttetés hiánya • A sok kútból álló vízbázis vízminősége főként arzén tartalma miatt rossz • Közlekedésföldrajzi, elérhetőségi hiányosságok (közeli településekkel a közúti összeköttetés hiányos) • Csökkenő népességszám, természetes fogyás, idősök magas aránya • Az utóbbi időben az elvándorlások számának növekedése az odavándorlásokéval szemben • Üzemen kívül lévő strandfürdő • Alacsony turisztikai potenciál (gyenge településmarketing és marketingkommunikáció, és alapvető kiszolgáló-infrastruktúra /szálláshely, vendéglátóhely/ hiánya) • Alacsony vállalkozási kedv (a térségi mutatókhoz viszonyítva)
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Külső közlekedési fejlesztések, ezek települési közlekedést nagymértékben javíthatják • Potenciális befektetők vonzására alkalmas fejlesztési területekkel rendelkezik • Termálvagyon (a város alatt jelentős mennyiségű termálvíz van) • Bővülő EU-s források a településfejlesztésre • Jó mezőgazdasági adottságú területek és termények felértékelődése • Az elmúlt években visszaszorult állattartás tapasztalatai, megszerzett ismeretei (részben még az infrastruktúra is) még rendelkezésre áll • A központi politika és kormányzati elképzelések az önkormányzatok döntési szabadságát pozitívan befolyásolhatják • Ipari-technológiai gyártáshoz, feldolgozáshoz gyakorlattal, szakképzettséggel rendelkező helyi munkaerő jelenléte • Termálvagyon energiacélú hasznosításának lehetősége 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi munkalehetőségek hiányában az ingázás tovább nő • Egyes befektetői szándékok nem egyeznek a város fejlesztési elképzeléseivel • A népességszám tovább csökken • Piaci szabályozókkal a mezőgazdasági termelők ellehetetlenítése • A központi politika és kormányzati elképzelések az önkormányzatok döntési szabadságát negatívan befolyásolhatják • A termálvagyon energiacélú hasznosításának lehetőségéhez a támogatási rendszerek nem elérhetőek

4. PROJEKTLELTÁR

Újkígyóson az elmúlt évtized alatt a fejlesztési jellegű, közcélú beruházások összértéke meghaladta az egymilliárd forintot. A településen az elmúlt 10 évben jelentős beruházási jellegű fejlesztések zajlottak, amelyek pályázati támogatásból, önálló önkormányzati kezelésben, illetve egy esetben (közösségi közlekedés fejlesztése) önkormányzati társulási formában valósultak/valósulnak meg.

9. ábra: Pályázati aktivitás az önkormányzatnál (2001-2010)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, 2011. május

Az ezredforduló óta eltelt időszakban az Önkormányzat számos pályázatot nyújtott be, amelyek eredményessége változó képet mutat. A kezdeti időszakban (2003-ig) jellemzően kevés volt a sikeres beruházási célú pályázat (pl. iskola bővítése, napközi bővítése, idősok otthona építése). A későbbiek folyamán az évi egy nagy volumenű beruházási pályázat (pl. szennyvíztisztító telep bővítése, belterületi utak felújítása) mellett megjelentek a nem beruházási célú, kis összegű pályázatok is, amelyek zömmel támogatást is kaptak.

A 2006-os évtől kezdve növekszik a beadott pályázatok száma, ezzel együtt egyre több lett az elutasított pályázat. A nyertes pályázatok összértéke az előző évek töredéke volt, a 15 millió forintot sem érte el. 2006-ban jelent meg először pályázati célként az „Egészség ház bővítése, korszerűsítése”, ami ekkor támogatást nem kapott, azonban a későbbiekben más kiíróhoz történő többszöri (2007, 2010) beadásánál második esetben nyert. Az elutasított pályázatok aránya 67%-os volt.

2007 volt a beadott pályázatok számát és elnyert támogatási összértéket tekintve a legkiemelkedőbb év. Ekkor sikerült külső forrást szerezni a kerékpárút, belterületi közutak, és a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése mellett számos nem beruházási jellegű pályázati célra is. Ebben az évben fordult elő a pályázatok sorában egyedülként, hogy egy nyertes pályázat esetében (gondozási központ akadálymentesítése, 40%-os támogatás, DAOP) az Önkormányzat mégsem élt a lehetőséggel és nem valósult meg a projekt. A következő évben ez a pályázati cél egy kibővített pályázatként ugyanahhoz a kiíróhoz ismételt benyújtásra került és 90%-os támogatást kapva nyert. Az elutasított pályázatok aránya 37%-os volt.

2008-ban az előző évhez képest kevesebb és kisebb összegű, főként nem beruházási célú pályázatok kerültek benyújtásra, azonban ezek mindegyike elnyerte a megcélzott támogatást. A következő évben a beruházási jellegű pályázatok száma elérte az eddigi csúcst (8 db), azonban ezek sok esetben nem voltak sikeresek. Az elutasított pályázatok aránya 2009-es évben 42%-os volt.

2010-ben mindössze három pályázatot nyújtott be az Önkormányzat. Ismételten beadásra került az Egészségházra és a tornaterem felújítására vonatkozó pályázat, emellett ez évben először pályáztak közvetlenül brüsszeli forrásra (testvérvárosi találkozó támogatása). Az előző évekhez képest lecsökkent pályázati kedvet befolyásolták az országos választások és helyi önkormányzati választások, hiszen a pályázás egyben anyagi elköteleződés (őnerő) felvállalását is jelenti, ezt pedig nehezebb elfogadtatni a helyi képviselőtestülettel egy választási évben.

A város önkormányzatánál jelenleg egy pályázat van folyamatban, ez a 2011 márciusában benyújtott kistornaterem felújítását célzó pályázat.

1. táblázat: Nyertes, beruházási célú pályázatok 2001-2010 között

Benyújtás éve	Kiíró	Cél	Támogatási arány	Támogatás (Ft)	Beruházás költsége (Ft)
2001	BM	iskolabővítés, korszerűsítés	50%	70 000 000	140 000 000
2002	Széchenyi Terv	zöldterület fejlesztés	38%	500 000	1 320 000
2002	BMTT	napközi bővítés, korszerűsítés	50%	25 000 000	50 000 000
2003	Széchenyi Terv	idősek otthona építés	80%	174 000 000	220 000 000
2004	BM, KvVM	szennyvíztisztító telep bővítése	60% /10%	165 000 000	228 000 000
2005	DARFT	belterületi utak felújítása	50%	18 408 000	36 816 000
2006	BMTT	víztorony szigetelése	60%	6 444 000	10 740 000
2007	DAOP	kerékpárút hálózat fejlesztése	90%	74 700 000	83 000 000
2007	DAOP	önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak fejlesztése	85%	182 552 149	214 767 235
2007	DAOP	Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése	66%	10 000 000	15 067 008
2008	DAOP	gondozási kp. korszerűsítése, eszközbeszerzés	90%	33 858 462	37 620 513
2009	DAOP	közösségi közlekedés fejlesztése (buszmegállók, buszfordulók felújítása)	80%	21 200 000	26 500 000
2009	MMIKL	díszkút	20%	1 000 000	5 000 000
2009	Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület	többfunkciós kulturális és közösségi tér kialakítása (piac építése)	80%	33 119 678	41 339 597
2010	DAOP	Újkígyósi Egészségház bővítése, korszerűsítése, komplex akadálymentesítése	89,57%	50 000 000	63 380 032
				865 782 289	1 173 550 385

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, 2011. május

A pályázati forrásokat két kategóriába lehet sorolni:

- közvetett források, amelyek hazai és európai uniós támogatásokból tevődnek össze
- közvetlen brüsszeli források.

Az Önkormányzat által a vizsgált időszakban beadott pályázatok körülbelül 64%-a *hazai források* megszerzésére irányult. Ezeket nagyon sokféle (majd' egy tucat) kiíróhoz nyújtották be. A nagyobb értékű pályázatok a Megyei Területfejlesztési Tanács, illetve később a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács kezelésében voltak. A pályázatok 65%-a volt sikeres. A jövőben az ilyen típusú támogatások szerepének újraformálása várható.

Az *EU forrásokat* a vizsgált időszakban a LEADER közösségi kezdeményezés forrásai, az első Széchenyi Terv és az Operatív Programok jelentették. A forrásszerzés mindössze 68%-ban volt sikeres. 2011-ben az ilyen jellegű forrásokat leginkább az Új Széchenyi Terv célkitűzéseire illeszkedő pályázatokkal lehívható támogatások jelentik, amelyek segítségével változó támogatási összegű pályázatok érhetők el.

A *közvetlen brüsszeli forrás* olyan pénzeszközt jelent, amelyet az Európai Bizottság saját bizottsági rendszerén keresztül pályáztat. Az önkormányzat a kkv-k és K+F területén támogatott programokban cégein, esetleg új, a szakmai háttérrel biztosító cégekkel létrehozott közös vállalatokon keresztül juthat támogatáshoz. A források elérésében pályázati projektek kezelésében járatos civil és egyházi szervezetek együttműködése is hasznos. Ezen szervezetek felkészültségét az Önkormányzat képzési és szervezetfejlesztési programokkal tudja elérni. A vizsgált időszakban ilyen jellegű forrásszerzésre mindössze egy esetben (testvérvárosi találkozó, 2010) volt példa.

A 2001-2010-es időszakban a jelentős közcélú beruházások legtöbb esetben pályázati források bevonásával valósultak meg és ezzel a beruházások bekerülési költségének közel 75%-át sikerült fedezni. Mindössze 2002-ben a Művelődési Ház felújítása és bővítése (kb. 40 millió Ft) és 2009-ben a Rendőrségi Iroda + 2 szolgálati lakás (kb. 20 millió Ft) felújítását célzó beruházás valósult meg saját erőből. Az infrastrukturális beruházások között a társadalomfejlesztési célúak kiemelt helyen szerepeltek, mind számukat, mind pedig összegüket tekintve, így a társadalomfejlesztési célú programokhoz szükséges alapvető tárgyi feltételek, keretek nagyrészt adottak. Az ún. soft (azaz nem beruházási célú) programok, projektek és az azok megvalósítását szolgáló pályázatok száma a vizsgált években több esetben meghaladta a beruházási pályázatokét, értékük viszont azok töredéke. Az ilyen pályázatokon való sikeres részvétel eredményeképpen, az elmúlt években felújított, kibővített, felépített infrastruktúrát jó minőségű, magas szakmai színvonalú tartalommal lehet és a jövőben is ajánlott megtölteni.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a pályázati források megtalálása és sikeres pályázatok írása, menedzselése kiemelkedő fontosságú volt a település életében. A tapasztalat azt mutatja, hogy azokat a fejlesztési célokat, amelyekre sikertelen pályázatot nyújtottak be, érdemes (esetleg részben átdolgozva) ismételt benyújtani, amire az elmúlt években számos példa volt a város esetében.

2. táblázat: Elutasított, beruházási célú pályázatok 2001-2010 között*

Benyújtás éve	Kiíró	Cél	Támogatási arány	Támogatás (Ft)	Beruházás költsége (Ft)
2006	NSH	Kistornaterem korszerűsítése	70%	7 162 396	10 231 994
2007	DAOP	Alapfokú nevelési-oktatási intézmények és gimnáziumok infrastruktúrájának fejlesztése	87%	195 099 032	223 000 000
2007	DAOP	Településközpont kiépítése	90%	36 789 841	40 877 601
2009	DAOP	Többfunkciós közösségi tér - Újkígyós Városi Kulturális Centrum kialakítása I. (Mozi)	89%	50 000 000	56 000 000
2009	DAOP	Külterületi tehermentesítő út megépítése	85%	274 759 312	323 246 250
2009	ÖM	A helyi önkormányzatok fenntartásában lévő sportlétesítmények felújításának támogatása	80%	19 471 255	24 339 069
2009	ÖM	Általános iskola régi uszodaépületének tornateremmé való átalakítása, valamint a régi öltözőépület átalakítása és korszerűsítése	80%	19 993 381	24 991 726
2009	ÖM	Óvoda játszóudvar kialakítása, bölcsődés csoport WC-pelenkázó kialakítása	80%	4 046 842	5 058 553
2010	ÖM	Felföldi István Tornaterem homlokzatának felújítása	80%	15 981 584	19 976 980
				623 303 643	727 722 173

*a felsorolásban azok szerepelnek, amelyekre később sem sikerült forrást találni

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, 2011. május

5. FEJLESZTÉSI CÉLOK, ESZKÖZÖK, FORRÁSOK

Újkígyós **fejlesztési céljai** az akciótervben, mint **pályázati célok** jelennek meg, és a helyzetelemzésben feltárt hiányosságok megoldását, valamint az erősségek, lehetőségek felhasználását hivatottak megoldani.

A település tervét (Településszerkezeti Terv és Helyi Építési Szabályzat) 2007-ben fogadták el, amihez igazodva a város készülő Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) a város egészére és a városrészekre is megfogalmazza a fejlesztési célokat, felhasználva a jelen akciótervben azonosított és az elérhető, illetve várhatóan megjelenő pályázati kiírásokra történő pályázati célokat.

A projektötletek igazodását a rendezési terv előírásaihoz és szabályozási rendszeréhez pontos kidolgozásuk idején meg kell vizsgálni, a harmonizációt minden esetben el kell érni (sokszor ez a pályázat feltétele is). Az egyes fejlesztések ütemezésekor figyelembe kell venni, hogy amennyiben a rendezési (szerkezeti) tervben szereplő övezeti minősítést módosítani kell, az a beruházás megkezdésének időpontját jelentősen kitolhatja.

A fejlesztési dokumentumok összhangja segíti a helyi lakosokkal a fejlesztések elfogadottságát, valamint a pályázati források esetén megkönnyíti a támogatók felé a projekt illeszkedésének bizonyítását.

A településfejlesztési célok meghatározásánál a horizontális szempontoknak (*gazdasági versenyképesség és foglalkoztatás elősegítése, partnerség, működési, pénzügyi és környezeti fenntarthatóság, esélyegyenlőség valamint a helyi demokrácia erősítése*) való megfelelés alapvető fontossággal bír. A pályázati céloknál e szempontok érvényesítése igazodik az Európai Unió, az Új Széchenyi Terv és a Dél-alföldi régió fejlesztési prioritásaihoz, így megfelelő források megléte esetén támogatásban is részesülhet.

A célok eléréséhez alapvető a helyiek bevonása és bennük a következő, a helyi társadalom számára is hasznos és használható attitűdök kialakítása:

- hit önmagukban,
- saját helyzetük (pozitív és negatív tulajdonságok) felmérésének képessége,
- reális jövőkép kialakítása (amely túllép a munkanélküliségen és a segélyből-élés körén),
- a jövőkép eléréséhez szükséges lépések, fejlesztési területek meghatározása, ahol meghatározható mi hiányzik és szükséges (információ?, tudás?, szakma?, diploma?, tőke?, hitel?, üzlettárs?, stb.),
- kitartás mindezek véghezviteléhez.

Az egyéni hitek, képességek és tudások azonban csak akkor szolgálják, szolgálhatják fenntartható módon Újkígyós társadalmi-gazdasági fejlődését, ha megvannak és erősek azok a közösségek, helyek, alkalmak, amelyek lehetőséget adnak az embernek arra, hogy mindezeket közösen átbeszélgék, megvitassák. Azaz

- tudják egymás önbizalmát – persze a realitás keretei között – erősíteni,
- közösen értelmezni szűkebb-tágabb környezetük valóságát,
- jöhessenek rá, hogy egy-egy tervüket mások is osztják vagy
- hallhassák meg, hogy egy-egy gondolatukat mások miképpen valósították már meg.

Fontos tehát a mindezeknek keretet adó közösségek újratereztése, fejlesztése, hiszen nélkülük egyes emberek lehetnek sikeresek, de a település egésze nem. Fontos, hogy erre legyen ember, ennek legyen felelőse és mindezeknek legyen helye, kerete.

A fejlesztések **hatásaként** a település funkcióinak, szolgáltatásainak erősödésével az egész térség társadalmi-gazdasági alapjellemezői pozitív irányban változnak, mivel megindul egy felértékelődési folyamat. A város relatív helyzetének megítélése megváltozik, a jelenleginél jóval kedvezőbb státuszba kerül.

A gazdaság a gyarapodó számú, egyre magasabb hozzáadott értéket termelő vállalkozások tevékenységével növekvő pályára áll. Tevékenységük eddig nem eléggé kiaknázott helyi energiákat mozgósít (agrártermelés innovatív formái, turizmus). Megváltoznak a helyi munkaerő-piaci igények, ami pozitívan járul hozzá a település népességmegtartó és -vonzó képességéhez. A fő társadalmi hatás elsősorban a munkaerő-piaci helyzet megváltoztatásából eredeztethető, de a helyi társadalom demográfiai és társadalmi státuszban kifejeződő összetétele is javulásnak indul, a helyi közösség újrateremtődik, fejlődik.

A közösségfejlesztéssel hozzá lehet járulni ahhoz, hogy a jövőben egy élhetőbb, demokratikusabb, békésebb, szerethetőbb országban élhessünk, illetve „ilyenebb” település legyen Újkígyós.

A fejlesztési elképzeléseknek azzal a feltétellel kell támogatást, ösztönzést, nagyobb munka- és energia-ráfordítást biztosítani, hogy céljaikkal erősítsék a meglévő adottságokat, és járuljanak hozzá a lakosság életminőségének növekedéséhez.

5.1. A GAZDASÁGFEJLESZTÉS ESZKÖZEI

Az Önkormányzatnak a helyi gazdaság fejlődésének ösztönzésére 2007. december 31. óta a jogszabályi változások miatt határozott időre szóló kedvezmények nyújtására nincs lehetősége.

A gazdaságfejlesztés az Önkormányzat részéről jelenleg a Polgármesteri Hivatalon belül működő pályázatfigyelési tevékenységen keresztül érvényesül leginkább. A tevékenység az elérhető pályázati forrásokhoz kapcsolódó tájékoztatással és szükség esetén további információk beszerzésével segíti a helyieket. Ezen túl helyi befektetési lehetőségként az ipari jellegű, üres ingatlanokat is igyekeznek a befektetők figyelmébe ajánlani (pl. 2011 tavaszán megjelent kistérségi kiadvány). Az Önkormányzat a honlapján (www.ujkigyos.hu) is naprakész információkat próbál nyújtani a vállalkozókról és a vállalkozóknak.

A helyi gazdaságfejlesztést erősítik a következők:

- gazdakör működése,
- a vállalkozók tájékoztatását, együttműködésének ösztönzését szolgálja az évente megrendezésre kerülő Vállalkozói Fórum,
- a befektetési kedvre ösztönzőleg hathat, hogy Újkígyóson kedvező a helyi iparüzési adó mértéke (1,2%),
- komoly szabad munkaerő-kapacitás van a településen,
- a városban az elmúlt évek fejlesztéseinek következtében a közműhálózat lényegében teljesen kiépítettnek tekinthető.

Megfelelő igényfelmérést követően a helyi gazdasági tevékenységet végzők a következőkkel segíthetők:

- vállalkozó klub működtetése kis-, és középvállalkozók részére, rendszeres információcsere biztosítása (ehhez pl. tárgyalóhelység biztosítása),
- a vállalkozók forrásteremtését segítő információs, támogató iroda működtetése vagy önkormányzati nonprofit gazdasági társaság létrehozása (kedvezményes díjú pályázatírási szolgáltatással),

- vállalkozásfejlesztési tanácsadási program elindítása (stratégiai tervezés, üzleti terv készítése, marketing, kommunikáció, projektmenedzsment, gazdálkodási ismeretek, stb.),
- a gazdaság- és vállalkozásfejlesztés társadalmi-közösségi feltételeinek megteremtése a vállalkozókat, vállalkozásokat célzó egyéni- és közösségi kompetenciafejlesztő, továbbá az együttműködéseket erősítő programokkal,
- az Önkormányzat helyi termékek vásárlását ösztönző: „újkígyósi törzsvásárlói kör” megteremtése. Az Önkormányzat ösztönzése leginkább a saját példáján keresztül érvényesülhetne a leginkább, ami az önkormányzati fenntartású intézmények konyhájának ellátásához szükséges alapanyagok helyi beszerzését jelenti. Amíg ilyen körben nem tud felépíteni egy jól működő, példaértékű támogató rendszert, addig mások bevonása a törzsvásárlói körbe nem életszerű.

5.2. A TÁRSADALOMFEJLESZTÉS ESZKÖZEI

A társadalomfejlesztés kapcsán – ha annak eszközeit nézzük – az elsődleges szempont az egyes szakterületek összefogása, koordinációja, azaz a különböző intézmények, szervezetek tevékenységének, stratégia mentén megvalósuló összehangolása. Példával szemléltetve ezt: egy, a foglalkoztatásra vonatkozó hosszú távú stratégia elemei többek között az alábbiak lehetnek:

- a vállalkozási ismeretek oktatása a helyi iskolában¹,
- a helyi hagyományok, értékek kiemelt oktatása az iskolában a Népfőiskolával együttműködve (úgy is, mint egy-egy vállalkozás elindításának alapja, de persze úgy is, mint az Újkígyóson való élet megalapozója),
- a szakiskolai tanulmányok támogatásának bevezetése (lásd a „2.4. Társadalmi-gazdasági háttér” fejezetben írtakat),
- a fiatalok körében való közösségfejlesztés (lásd a „6.5. Közösségfejlesztés, humánerőforrás fejlesztése” fejezetben írt javaslatokat és forráslehetőségeket),
- a diplomás fiatalok hazatérésének támogatása komplex, a tudásukra, kreativitásukra építő programokkal².

Az Önkormányzat jelentős erőforrásokat tud bevonni a társadalomfejlesztési célú feladatainak tervezésébe és megvalósításába, ha partnerül hívja a civil és egyházi szervezeteket. A társadalomfejlesztési célú pályázatok túlnyomó többsége ugyanis egyrészt önkormányzati intézmények, másrészt azonban civil és egyházi szervezetek számára érhető el, azokon maguk az önkormányzatok nem indulhatnak. Az intézmények számára többnyire kötelező, a civilek és az egyházak esetében pedig legalább előnyt jelentő szempont az Önkormányzattal való együttműködés. Az ilyen célú programok tehát többnyire csak a helyi szereplők összefogásával valósíthatók meg.

---

¹ Az egyik legjobb példa erre a Junior Achievement Magyarország Alapítvány teljes körűen kidolgozott tananyagai (<http://www.ejam.hu/site/HTML/tananyag.html>) és az azokhoz kapcsolódó programok (<http://www.ejam.hu/site/HTML/programok.html>)

² Kiváló példa erre a Zalaszentgróti kistérségben megvalósított Hazatérők program (<http://hazaterok.hu>; <http://zfp.hu/dl.php?id=25>) és a Bükk Hegyháton megvalósított Ifjúsági Innovációs Központ.

A „támaszkodás” azonban akkor lehet sikeres, ha az adott civil, illetve egyházi szervezetek felkészültek a jelentősebb összegű pályázati projektek megvalósítására. Az Önkormányzat ezt képzési és szervezetfejlesztési programokkal tudja elősegíteni. (Megjegyezzük: az ország több pontján szerzett tapasztalataink szerint az ilyen jellegű képzések, szervezetfejlesztések az önkormányzati intézmények számára is hasznosak.)³

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni: a társadalomfejlesztésnek elválaszthatatlan részét képezik a gazdaság- és vállalkozásfejlesztés társadalmi, közösségi feltételeinek megteremtését, fejlesztését célzó programok – mint pl. a fentiekben már említett

- egyrészt vállalkozásfejlesztési tanácsadást (stratégiai tervezés, üzleti terv készítése, marketing, kommunikáció, projektmenedzsment, gazdálkodási ismeretek, stb.),
- másrészt a vállalkozókat, vállalkozásokat célzó egyéni- és közösségi kompetenciákat fejlesztő, továbbá az együttműködéseket erősítő projekteket.

5.3. FEJLESZTÉSI FORRÁSOK

A helyi önkormányzatnál a normatív támogatásokból és az átengedett központi adókból származik a bevételek jelentős része, ami az intézmények működtetési költségeit fedezi. Saját erőből megvalósuló fejlesztésekre az elmúlt évtizedben alig volt példa, a fejlesztésre fordítható források zömét a pályázatok önrészére használták fel.

A központi újraelosztás szerepének, a támogatások mértékének súlya a település működésében várhatóan csökkenni fog, ezért az önkormányzati saját források növelését kell elérni, hogy közcélú, nem megtérülő (pl. járda, útfejlesztés) fejlesztésekre is lehessen tartalékokat képezni. A források növeléséhez javasolt a jelenlegi helyi adórendszer átgondolása.

A közeli és távoli jövőben a fejlesztések volumenét elsődlegesen a magántőke érdeklődése, befektetési hajlandósága határozza meg, illetve az önkormányzat hosszú távra meghatározott és más források révén (banki hitel) támogatott fejlesztései. A helyi cégek és befizetéseinek visszaforgatása olyan közcélú fejlesztésekbe, amelyek számukra is fontosak /pl. mezőgazdasági dűlőutak fejlesztése/ azért is fontos, mert érdekeltségük révén további hozzájárulás is elvárható tőlük. Az 5.1-es alfejezetben javasolt vállalkozásfejlesztési program többek között ezt a célt is szolgálhatja: a vállalkozások közösségi elkötelezését, az önkormányzat által nem megoldható fejlesztési szükségletek kielégítésében való részvételük kialakítását, fejlesztését.

A fejlesztési források egy része biztosítható **önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérbeadásából** származó bevételből, de ehhez átgondolt és piaci alapon működő ingatlangazdálkodásra, bérlőkeresésre van szükség.

A fejlesztések egy részére opcionálisan **hitelfelvétel** is elképzelhető, így ilyen módon a beruházások megvalósítása teljes egészében, vagy pályázati támogatás esetén az önerőt fedezve biztosítható. Bizonyos célok esetén (energiahatékonysági projektek) a bankok egy részétől **kedvezményes konstrukcióban** lehet felvenni a hitelt, ahol az elért energia megtakarítás függvényében **vissza nem térítendő támogatást** biztosítanak. Példaként mellékletbe illesztettük az ERSTE Bank Hungary ajánlatát, amely alapinformációkat szolgáltat a programról.

---

³ Komplex szervezetfejlesztési folyamatra példa, illetve modell erre a HROD által megvalósított „Közösség-hálózat” program: <http://hrod.hu/news/63-koezoesseghalozat-30-telepuelesi-koezoesseghalozata-ivel-a-hataron-at>

Javasolt egy-egy nagyobb, komplexebb fejlesztéshez kapcsolódóan **megállapodás** kötése az önkormányzat és a beruházó, fejlesztő között. Így a magánfejlesztők segítségével településfejlesztési megállapodás, vagy településrendezési szerződés alapján közcélú, elsősorban infrastruktúra-fejlesztések valósulhatnak meg a beruházás keretein belül.

Megállapodást azonban nem csak az önkormányzat és a külsők befektetők tudnak kötni. Megtehetik ezt az önkormányzat és a településen dolgozó meghatározó civilek és vállalkozók is. Az említett két szervezetfejlesztési program (vállalkozásokat és civileket érintő) legfőbb célja ez lehet: egy közös „társadalmi szerződés” aláírása, amelyben mindhárom szereplő feladatokat vállal egy közösen kidolgozott stratégia megvalósítása érdekében.

A pályázati források további csökkenése várható. A vissza nem térítendő támogatások helyét 2014-től egyre inkább a visszatérítendő támogatások, illetve várhatóan a piaci alapú, esetlegesen a közsféra számára az állam, illetve az Európai Unió által megkönnyített hozzáférésű visszatérítendő (hitel-) források veszik át.

Igénybe vehető pályázati források köre

6. A FEJLESZTÉSEK PROJEKTALAPÚ AKCIÓTERVE

Újkígyós Önkormányzatának projektszintű fejlesztései közvetlenül vagy közvetve hatással vannak minden helyi lakosra és látogatóra, és olyan igényeket/szükségleteket igyekeznek kielégíteni, amelyek a helyi adottságokra, jellemzőkre építve, az életkörülmények javítását célozzák. Az elképzelések egy részének megvalósulásának feltétele a befektetők, fejlesztők érdeklődése, amit az aktuális gazdasági és politikai környezet nagyban befolyásol.

Az akcióterv az önkormányzati fejlesztéseket tartalmazza, a város elmúlt években készült, különböző fejlesztési dokumentumaiban megjelenő fejlesztési igények, a projektelemzés során még életképesnek tűnő projektötletek valamint az újabb igényekhez és lehetőségekhez generált projektötleteket foglalja össze.

A 2007-ben készült „Újkígyós fejlesztési programja” c. dokumentum készítése során a helyi, meghatározó (gazdasági és társadalmi) szereplők közül 40-ből 30 bevonását sikerült elérni. Mivel a közösségi tervezésen alapuló széles körben lezajlott egyeztetések jó képet adtak a kérdőívben résztvevők véleményéről, ezért az ott megjelenő igények a mai aktualitásuk felülvizsgálatával beépültek az akciótervbe.

Mivel a település folyamatos fejlődése, változása és a fellépő igények sokfélesége változatos, az összefoglalt projektelemek felülvizsgálatát és frissítését évente szükséges elvégezni.

Az akcióterv készítésének időszakában elérhető pályázati forrásokat ez egyes projektötletnél feltüntetjük, de mivel a kiírások változnak, ezért folyamatos pályázatfigyelésre van szükség az épp elérhető források beazonosításához.

Az önkormányzat rendelkezésre álló forrásai és gazdálkodása alapvetően meghatározza a fejlesztéseket, hiszen az elképzelések mellé esetlegesen társuló pályázati támogatás is nagy pénzügyi elkötelezettséget jelenthet. A döntéshozók felelőtlensége a megalapozatlan és nagy volumenű fejlesztések esetében komoly károkat okoz a település számára, így minden döntés előtt ajánlott a széleskörű társadalmi bevonás.

A fejlesztési elképzeléseket öt nagy csoportba lehet sorolni:

1. *Infrastruktúra-ellátottsághoz kapcsolódó fejlesztések*
2. *Helyi gazdaságfejlesztés, versenyképesség növelése*
3. *Közterületi és intézményi fejlesztések*
4. *Rekreációs, turisztikai és sport célú fejlesztések*
5. *Közösségfejlesztés, humán erőforrás fejlesztése*

6.1. INFRASTRUKTÚRA-ELLÁTOTTSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉSEK

A város infrastrukturális helyzete jó, de hiányosságok és problémák is felmerülnek, illetve a folyamatos karbantartás állandó feladatot jelent. Vannak olyan fejlesztések, amelyek forrásszerzéssel (pályázati úton) valósíthatóak meg, mások önerőből, társadalmi összefogással (hulladékgyűjtés), esetleg helyi szabályozók (rendeletek) útján is fejleszthetők. Utóbbira példa a szennyvízhálózati rákötöttség maximalizálása.

A településen a közmunkaprogram keretében számos, infrastruktúrához kapcsolódó fejlesztést elvégeztek, ilyen volt az elmúlt években az csapadékelvezetés problémájához csatolható árokásás, vagy helyenként a járdák felújítása.

Projektötletek, amelyek adott esetben pályázati forrásból is megvalósíthatók:

prioritás	név	beruházás becsült értéke
1	Újkígyós Város külterületi tehermentesítő út kiépítése*	350 000 000.-Ft

*2009-ben a fejlesztésre DAOP-3.1.1/B kódszámú konstrukcióra történt pályázás, ami akkor nem kapott támogatást.

Jelenleg nem állnak rendelkezésre pályázati források önkormányzati tulajdonú külterületi utak építésére, felújítására.

Önkormányzati feladatok: terveztetés (egy szakaszra már építési engedélyek is rendelkezésre állnak), kisajátítás, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/

prioritás	név	beruházás becsült értéke
2	Kerékpárút felújítása Újkígyós és Szabadkígyós között (2,5 km)	50 000 000.-Ft
3	Belterületi kerékpárút bővítése	nincs adat

a)

Pályázati forrás: DAOP 3.1.2/A-11

Támogatható tevékenységek: Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése; Támogatás igényelhető új, épített önálló kerékpárforgalmi létesítmény kialakításához; (javaslat: Szabadkígyós- Újkígyós közötti „kerékpárút” leminősítése gyalogosforgalmú úttá, azaz járdává, minősége egyébként is járda, így lehet pályázni)

Támogatás mértéke: min. 50 millió - max. 300 millió

Támogatási intenzitás: 85-90 %

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzat, önkormányzati társulás, központi költségvetési szervek és intézményei

Pályázat beadásának határideje: 2012.03.29. A bíráló bizottság folyamatos a rendelkezésre álló keret kimerüléséig

b)

Pályázati forrás: KÖZOP 3.2.0/C-08-11

Támogatható tevékenységek: kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése; 1. Tervezés 2. Építés-előkészítés 3. Építés 4. Befejezés 5. Közbeszerzési eljárás 6. Kommunikáció

Támogatás mértéke: min. 50 millió – max. 450 millió Ft (a tervekhez emiatt nem alkalmas)

Támogatási intenzitás: 85-90 %

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzat, önkormányzati társulás, központi költségvetési szervek és intézményei

Pályázat beadásának határideje: 2011.06.15., 2011. 09. 15., 2011.12.15.

Önkormányzati feladatok: terveztetés, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/

6.2. HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉS, VERSENYKÉPESSÉG NÖVELÉSE

A helyi gazdasági szereplők magánérs beruházási céllal számos projektötlettel rendelkeznek, de az egyes vállalkozások üzleti fejlesztéseiket sok esetben üzleti titokként kezelik. A 2007-ben elvégzett kérdőíves felmérés ezt a megállapítást támasztja alá.

Az önkormányzat részére azt kell kideríteni, hogy miképp tudja segíteni a helyi vállalkozásokat. Ha van olyan tevékenység, amely piaci alapokon is működne, és abban az önkormányzat, mint gazdasági szereplő részt kíván venni, azt piaci megközelítéssel (költség-haszon) oldaláról kell megközelítenie. A piaci szereplőként történő megjelenésnek sok esetben gazdaságélénkítő hatása van és miután elérte ezt a hatást, az önkormányzat részben vagy egészben értékesítheti üzletrészét.

Projektötletek, amelyek forrás esetén pályázati forrásból is megvalósíthatók:

prioritás	név	a program becsült értéke
1	Vállalkozásfejlesztési program	50.000.000.-Ft

a)

Pályázati forrás: Magyar-Román Határmenti Együtműködés Program (HU-RO CBC)

Támogatható tevékenységek: gyakorlatilag minden tanácsadáshoz, képzéshez, szervezetfejlesztéshez kapcsolódó tevékenység (a HU-RO CBC programban a támogatható tevékenységek köre kevésbé kötött, mint a hazai európai uniós programoknál)

Támogatás mértéke: min. 10 ezer EURO, max. 100 ezer EURO

Támogatási intenzitás: 95%

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, társadalmi szervezetek, alapítványok

Pályázat beadásának határideje: 2011. III-IV. negyedév

b)

Pályázati forrás: DAOP-1.1.2-10

Támogatható tevékenységek: Alap- és emeltszintű tanácsadás, projektmenedzsment, eszközbeszerzés

Támogatás mértéke: min. 100 ezer, max. 4 millió Ft / vállalkozás

Támogatási intenzitás: 30-50 %

Kedvezményezettek köre: vállalkozások, társadalmi szervezetek, alapítvány, állami gazdálkodó szervezet

Pályázat beadásának határideje: 2011. II. negyedév

A pályázaton a vállalkozások indulhatnak el és kaphatnak forrást tanácsadásra, képzésre és egyéb fejlesztő tevékenységre. Az önkormányzat szerepe a közös pályázás szorgalmazása, esetleg szükséges önrész egy részének a biztosítása lehet.

prioritás	név	beruházás becsült értéke
2	Mezőgazdasági logisztikai központ kialakítása	500.000.000.-Ft

a)

Pályázati forrás: GOP-2011-3.2.1

Támogatható tevékenységek: logisztikai központok és szolgáltatások fejlesztése

Támogatás mértéke: min. 25 millió, max. 500 millió Ft

Támogatási intenzitás: 30-50 %

Kedvezményezettek köre: kettős könyvvitelt vezető gazdasági társaságok, szövetkezetek (ebben az esetben a projektötlet vállalkozások számára kijánlható)

Pályázat beadásának határideje: 2011.03.01. – 2011.12.31.

b)

Pályázati forrás: Magyar-Román Határmenti Együttműködés Program (HU-RO CBC)

Támogatható tevékenységek: gyakorlatilag minden tanácsadáshoz, képzéshez, szervezetfejlesztéshez kapcsolódó tevékenység (a HU-RO CBC programban a támogatható tevékenységek köre kevésbé kötött, mint a hazai európai uniós programoknál)

Támogatás mértéke: min. 20 ezer EURO, max. 150 ezer EURO

Támogatási intenzitás: 95%

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, társadalmi szervezetek, alapítványok

Pályázat beadásának határideje: 2011. III-IV. negyedév

Önkormányzati feladatok: *terveztetés, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/*

prioritás	név	beruházás becsült értéke
2	Komposztálótelep építése az egykori szeméttelép területén	140.000.000 Ft

Pályázati forrás: KEOP-1.1.1/B

Támogatható tevékenységek: települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek továbbfejlesztése; hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítése; a begyűjtött hulladék előkezelése; szelektív hulladék begyűjtő kapacitás fejlesztése; elkülönítetten gyűjtött biohulladék anyagában történő hasznosítása

Támogatás mértéke: min 100 millió - max. 3 mrd. Ft

Támogatási intenzitás: 70 % (85% más jellegű hulladékgazdálkodás esetén)

Kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok és társulásai

Pályázati időszak: 2011. 02. 10-től folyamatos

Önkormányzati feladatok: *terveztetés, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/*

6.3. KÖZTERÜLETI ÉS INTÉZMÉNYI FEJLESZTÉSEK

A közterületek fejlesztése esetében a zöldterületek, közösségi terek fejlesztése terén vannak elmaradások, ezen kívül a város számos intézményt működtet, amelyek fenntartása, fejlesztése jelentős feladatot jelent. A városi rang és a település lakóinak szükségletei azzal a kötelezettséggel is járnak, hogy mindezt a leghatékonyabban, fenntarthatóbban kell elvégezni.

A szomszédos településekkel és intézményfenntartókkal együttműködve törekedni kell a helyi adottságokra és erőforrásokra épülő, a település jövőjét és fennmaradását szolgáló fejlesztések megvalósítására, ezért a költségcsökkentéssel, energetikai racionalizálással kapcsolatos fejlesztés külön vizsgálaton esett át.

Projektötletek, amelyek adott esetben pályázati forrásból is megvalósíthatók:

prioritás	név	beruházás becsült értéke
1	Központi Óvoda megépítése, környező terület fejlesztése új burkolatokkal, parkolókkal	300.000.000.-Ft

Jelenleg nem állnak rendelkezésre pályázati források a projektötlet megvalósítására. További pályázatfigyelés szükséges.

A fejlesztéshez lehetséges pályázati forrásként funkcióbővítő városrehabilitációt célzó kiírást érdemes megcélozni. Az illetékes Fejlesztési Ügynökség (DARFÜ) jelenleg még nem tud információt szolgáltatni arról, hogy mik lesznek a feltételek (pl. minimum-maximum lakosság szám), de ha megjelenik ilyen célú kiírás, akkor 2011 novembere előtt már várhatóak társadalmi egyeztetésre anyagok, ezért ennek figyelése indokolt.

prioritás	név	beruházás becsült értéke
2	Kistornaterem kialakítása*	25.000.000.-Ft

*2011 márciusában benyújtott pályázat, eredménye még nincs

Önkormányzati feladatok: elutasítás esetén ismételt forráskeresés

prioritás	név	beruházás becsült értéke
3	Kulturális központ színházteremmel és kiszolgáló vendéglátó létesítményekkel (kávézó, cukrászda) (volt Mozi)	100.000.000.-Ft

Pályázati forrás: DAOP-2.1.1./K-11

Támogatható tevékenységek: versenyképes turisztikai szolgáltatások fejlesztésének támogatása

Támogatás mértéke: min. 5 millió – max. 50 millió Ft **(a tervekhez emiatt nem alkalmas, legfeljebb csak annak egy része)**

Támogatási intenzitás: 60-70%

Kedvezményezettek köre: a) jogi személyiségű gazdasági társaságok, b) jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok c) egyéni vállalkozás d) non-profit gazdasági társaság

Pályázati időszak: 2011. 12. 31.-ig

Önkormányzati feladatok: terveztetés, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/

prioritás	név	beruházás becsült értéke
4	Geotermikus energia hasznosítása alacsony vízhőmérséklet 40 °C esetén	max. kb. 100millió (kútfelújítás költségétől függő)
5	Geotermikus energia hasznosítása közepes vízhőmérséklet 50-60 °C esetén	100-200 millió (kútfelújítás, továbbfúrás mélységétől függő)
6	Geotermikus energia hasznosítása alacsony vízhőmérséklet 70-80 °C esetén (Geotermikus hőre épülő távfűtési rendszer kiépítése)	kb. 1 milliárd (érintett épületektől, ill. fúrások mélységétől függő)

Geotermikus hasznosítási változatok

A) Alacsony vízhőmérséklet 40 °C esetén

A jelenleg meglévő kút hasznosítása korlátozott lehetőségű. A termálvíz magas sótartalma és egyéb szennyeződései miatt nem lehet direkt módon hasznosítani. A víz hőjének a hasznosítására legalább egy hőcserélő egység alkalmazása szükséges, amelyen átlagosan 5-8 °C-ot esik a hőmérséklet. Így 32-35 °C hőmérséklettel lehet gazdálkodni. Az ilyen alacsony hőmérsékletű fűtőközeg jellemzően egy adott épületen belül (pl. tanuszodát is tartalmazó szórakoztató és rekreációs központ megépülése esetén) vagy a használati melegvíz vagy a medencevíz előfűtésekre, vagy a hőszivattyús rendszer működtetésére alkalmas. Kombinált hasznosítás ilyen hőfoknál nem lehetséges.

B) Közepes vízhőmérséklet 50-60°C esetén

A jelenleg meglévő kút felújításával és továbbfúrásával már több hasznosítási lehetőség adódik, de csak kis távolságban (épületen belül esetleg max. 100-200 m távolságban)).

52-55 °C hőmérsékletű fűtőközeg jellemzően az alábbi hasznosításokra alkalmas egyszerre:

- használati melegvíz előállítás
- medence vizek fűtése
- padló- és falfűtés
- légfűtés
- fóliasátrak fűtése
- alga és halastavak fűtése
- egyéb közepes hőigényű fűtés

A kút továbbfúrási lehetőségét részletes vizsgálat során lehet csak megállapítani.

C) Magas vízhőmérséklet 70-80°C esetén

A földtani adottságok és a legközelebbi Medgyesbodzás környékén lévő meddő CH (szén-hidrogén) kút adatai alapján kb. 2000 méter mélységben 70-80°C hőmérsékletű víz található.

A kb. 2000 méter mély (termelő és visszasajtoló) kútpár és a szükséges távfűtő rendszer létesítése, ami kb. **1 milliárd Ft** beruházási költségű. A 70-75°C vízhőmérsékletű fűtőközeg már alkalmas lenne távolabbi épületek fűtésére is, a fűtési rendszer megfelelő átalakítása esetén.

A jelenlegi 13 db önkormányzati intézmény hőfogyasztásának a teljes kiváltása esetén, az üzemeltetési költségek figyelembevételével a várható éves költségmegtakarítás kb. 10 millió Ft lenne. Az 1 milliárdos beruházás ez alapján 100 év alatt térülne meg, ami irreálisan magas, vagyis csak az önkormányzati intézményekre alapozva pályázati útin nem lehetséges.

Általában a teljes beruházásra vonatkozó BMR (belső megtérülési ráta) értéknek 0-15% közöttinek kell lenni, amihez Újkígyós esetében legalább 40-50 millió Ft éves megtakarításra lenne szükség. Ennek az összegnek az eléréséhez további hőfogyasztók bevonására vagy létesítésére lenne szükség. Például 1 ha-os intenzív hőigényű növények termesztését folytató üvegház létesítése elegendő lenne, de ezen kívül felmerült a nem működő fürdő esetleges fürdőmedencét is tartalmazó szórakoztató és rekreációs központú hasznosítása, valamint a fővezetékek mentén lévő lakóházak rácsatlakozása is. Bár a lakossági rácsatlakozások – az aránylag magas alapdíj, és a kiegészítő fűtések elterjedt használata miatt – jellemzően bizonytalanok. A tervezett új hőigények esetében csatolni kell az építési engedélyt, banki és tulajdonosi kötelezettségvállalási nyilatkozatot.

A magas vízhőmérsékletet igénylő hőfogyasztók kombinálása az alacsonyabb hőmérsékletű hőfogyasztókkal ideális, komplex hasznosítást eredményezne, és így kedvező BMR mutatót lehet elérni

A helyi meglévő fóliasátrakban termelők megkeresése folyamatban van. Eredményes együttműködési szándék esetén, javasolt részletes megvalósíthatósági vizsgálatot készíteni a pályázati követelményeknek megfelelően, tervezők és kivitelezők bevonásával.

Összességében, ennél a változatnál az **alábbiak teljesülése szükséges** a geotermikus hőenergia hasznosítási projekt pályázati forrásból történő megvalósításához:

- 40-50 millió Ft energiaköltség megtakarítás elérése, azaz 4-szer több hőfogyasztó ellátása, hosszú távú (minimum 15 éves) szerződéssel
- 150-200 millió Ft önerő biztosítása (15-20%)
- az épületek hőszigeteltségének megfelelőisége a 7/2006 TNM rendeletnek (kivéve a műemlék jellegű vagy a már meglévő távfűtő rendszerrel ellátott épület)

Pályázati források

A projektek megvalósítása több pályázati konstrukció kombinációjával valósítható meg. A jelenlegi pályázati rendszerben a KEOP 4.7. kiírás keretében (összes keretösszege 1,6 milliárd Ft) lehet kútfúrásra pályázni, és 1 éven belül kötelező megkezdeni a távfűtő rendszer kiépítését, amire a KEOP 4.2 kiírásban (összes keretösszege 7 milliárd Ft) lehet pályázni.

Az épületek hőszigetelésére és nyílászárók cseréjére a KEOP-2011-4.9.0. pályázatban lesz lehetőség (amivel pályázati kritériumként jelzett 7/2006 TNM rendeletnek való megfelelést lehet elérni)

Pályázati forrás: KEOP-2011-4.2.0./B

Támogatható tevékenységek: Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal

Támogatás mértéke: min.1 millió, max. 1. milliárd

Támogatási intenzitás: 50% vagy 85 %

Kedvezményezettek köre: vállalkozás, költségvetési szerv és intézményei, nonprofit szervezet

Pályázati időszak:2011. március 1.-től **Jelenleg FELFÜGESZTVE**

Pályázati forrás: KEOP-2011-4.7.0

Támogatható tevékenységek: Geotermikus alapú hő-, illetve villamosenergia-termelő projektek előkészítési és projektfejlesztési tevékenységeinek támogatása

Támogatható tevékenységek: 1. Geotermikus energia hasznosítása; 2. Projektfejlesztési tevékenységek

Támogatás mértéke: min. 10 millió- max. 1 milliárd

Támogatási intenzitás: 50% vagy 85 %

Kedvezményezettek köre: vállalkozás, költségvetési szerv és intézményei

Pályázati időszak: 2011. március 1.-től **Jelenleg FELFÜGESZTVE**

Pályázati forrás: KEOP-2011-4.9.0.

Támogatható tevékenységek: Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva (ebbe lehetőség van épületek hőszigetelésére és nyílászárók cseréjére is pályázni)

Támogatás mértéke: min.1 millió, max. 250 millió

Támogatási intenzitás: 50% vagy 85 %

Kedvezményezettek köre: vállalkozás, költségvetési szerv és intézményei, nonprofit szervezet

Pályázati időszak: 2011. március 1.-től **Jelenleg FELFÜGESZTVE**

Önkormányzati feladatok: terveztetés, pályázatiírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészíttetéséhez – a pályázat által megkövetelt energetikai számítások elkészíttetéséhez – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatiíró cég esetén ez része a megbízásnak)/

6.4. REKREÁCIÓS, TURISZTIKAI ÉS SPORT CÉLÚ FEJLESZTÉSEK

Számos nem hasznosított létesítmény található a településen, amelyek új tartalommal megtöltve az itt élők hasznára válhatnak. A településnek törekednie kell arra, hogy a fejlesztés valós igényeken alapuljon és azokat gazdaságosan, hosszú távra biztosítva tudja kielégíteni.

A projektötletek esetében egymás erősítésére kell törekedni, és azok amelyek egymás hatását, pozícióját ronthatják átgondolandóak. A hasonló téma köré csoportosuló ötletek együttes megvalósítását érdemes még a kezdeti stádiumban a fejlesztőkkel, tulajdonosokkal közösen megvizsgálni.

Projektötletek, amelyek adott esetben pályázati forrásból is megvalósíthatók:

prioritás	név	beruházás becsült értéke
1	Sportpálya és kiszolgáló létesítmények felújítása*	50.000.000.-Ft
2	Szórakoztató és rekreációs központ létrehozása a strandfürdő helyén és a bányató környékén	1.000.000.000.-Ft
3	Szabadidő park fejlesztése (faházak - ifjúsági szálláshely, horgászto, csónakázó tó -- esetleg egyesület pályázhatna)	nincs adat
4	Zárda épület felújítás, átalakítás (ifjúsági, családi szálláshely táborokra, lelki gyakorlatokra, stb. - egyházi tulajdon)	nincs adat

5	Lovaspálya kialakítása - lovaturizmus (egyesület pályázhatna)	nincs adat
6	Vadászház fejlesztés (szálláshely, pince étterem - egyesület pályázhatna)	nincs adat
7	Borospince kialakítása, filagória felújítása (magántulajdon)	nincs adat
8	Allatsimogató, lovaturizmus (Frigyes-majorban - magántulajdon)	nincs adat
9	Étterem felújítása, kialakítása (Nosztalgia, Erdélyi István tulajdona)	nincs adat
10	Magánház átalakítása vendégfogadásra (magánszemély vagy egyesület)	nincs adat

*2009-ben a fejlesztésre Önkormányzati Minisztériumhoz történt pályázás, ami akkor nem kapott támogatást.

Jelenleg szálláshelyek kialakítására nincs pályázati forrás. Az alábbi és előre láthatólag a megjelenő turisztikai pályázatok sem támogatnak szállásfejlesztést, csak szolgáltatásbővítést.

Pályázati forrás: DAOP-2.1.1./K-11

Támogatható tevékenységek: versenyképes turisztikai szolgáltatások fejlesztésének támogatása

Támogatás mértéke: min. 5 millió – max. 50 millió Ft

Támogatási intenzitás: 60-70%

Kedvezményezettek köre: a) jogi személyiségű gazdasági társaságok, b) jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok c) egyéni vállalkozás d) non-profit gazdasági társaság

Pályázati időszak: 2011. 12. 31.-ig

Várhatóan kiírásra kerül 2011 júliusa során egy újabb, turisztikai fejlesztésre irányuló pályázat!

Önkormányzati feladatok: (projektgazdaként): tervezetetés, pályázatírás /a megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséhez – amennyiben szükséges – külső szakértők igénybevétele (külső pályázatíró cég esetén ez része a megbízásnak)/, amennyiben más a pályázó a tájékoztatás és az együttműködés a leglényegesebb feladat.

6.5. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, HUMÁNERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE

Projektjavaslatainkat keretszerűen határoztuk meg. Széles teret hagytunk arra, hogy azok részletes szakmai tartalmát a helyi szereplőkkel (önkormányzat, intézmények, civil és egyházi szervezetek, közösségek), azaz a pályázatok megvalósítóival, közreműködőivel együttműködve határozzuk meg, illetve dolgozzuk ki.

6.5.1. Szervezetfejlesztés

A településen működő civil és egyházi szervezetek felkészítése Újkígyós társadalmi-gazdasági fejlődéséhez való hozzájárulásra, azaz jelentősebb volumenű települési szint programok, projektek megvalósítására, szolgáltatások működtetésére.

Pályázati forrás: Magyar-Román Határmenti Együttműködés Program (HU-RO CBC)

Támogatható tevékenységek: gyakorlatilag minden tanácsadáshoz, képzéshez, szervezetfejlesztéshez kapcsolódó tevékenység (a HU-RO CBC programban a támogatható tevékenységek köre kevésbé kötött, mint a hazai európai uniós programoknál)

Támogatás mértéke: min. 20 ezer EURO, max. 150 ezer EURO

Támogatási intenzitás: 95%

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, társadalmi szervezetek, alapítványok

Pályázat beadásának határideje: 2011. III-IV. negyedév

6.5.2. Egészségfejlesztés, ifjúságfejlesztés

A javasolt projekt egyrészt az Egészségház, illetve az Ezüstág Gondozási Központ szolgáltatásait egészítheti ki. Cél lehet továbbá a fiatalok egészségfejlesztése is (pl. az alkohol és drogfogyasztás alternatíváit adó programok), ahogyan a munkanélküliségtől és az egyre növekvő kölcsönösségektől szorongó lakosok lelki, mentálhigiénés segítése, támogatása. Az elemzésben olvasható: „Újkígyós aktív versenysport-életéről híres a megyében, a tömegsport tárgyi feltételei azonban hiányosak”. A sportéletre alapozott, azt fejlesztő program is megvalósítható e projekt keretében.

A támogatási konstrukció lehetőséget ad továbbá egy komplex ifjúságfejlesztési program megvalósítására: az ifjúsági klub felújítása, felszerelése (a projekt összköltségvetésének 10-15%-ának erejéig), ifjúságsegítő szakember foglalkoztatására, közösségi programok megvalósítására.

Pályázati forrás: TÁMOP 6.1.2.

Támogatható tevékenységek: lásd a „6.5.6. Pályázati források” pontot

Támogatás mértéke: min. 5 millió – max. 400 millió Ft

Támogatási intenzitás: 100%

Kedvezményezettek köre: a vállalkozásokat kivéve gyakorlatilag bármely jogi személy

Várható megjelenés: 2011. november

6.5.3. Közösségfejlesztés

A társadalomfejlesztési folyamatok egyik alapja, bázisa a közösségfejlesztés. A projekt célja lehet KKVP összeállításával és az IVS elkészítésével elinduló társadalmi-közösségi mozgások fenntartása, a jelenleg működő és a későbbiekben megalakuló közösségek, civil szervezetek szakmai támogatása, aktivitásuk fokozása. Kiemelt cél lehet továbbá a fiatalok körében végzendő közösségfejlesztés (kutatások bizonyítják, hogy a közösségek, a közösségekhez-tartozás növeli a településhez való kötődést, ellene hat még az egzisztenciális okok által vezérelt elvándorlásnak is).

Pályázati forrás: TÁMOP 5.5.1 B)

Támogatható tevékenységek: lásd a „6.5.6. Pályázati források” pontot

Támogatás mértéke: min. 10 millió – max. 50 millió Ft

Támogatási intenzitás: 100%

Kedvezményezettek köre: non-profit szervezet államháztartáson belül; non-profit szervezet államháztartáson kívül

Várható megjelenés: 2011. június

6.5.4. Kreativitás hasznosításához szükséges feltételek kialakítása

Az iskola és a művelődési ház (a pedagógia és a közösségi művelődés) együttműködésének szorosabbra fűzésével és ennek mentén megvalósuló, tudatos kompetenciafejlesztő programok megvalósításával már középtávon is (2-3 év) növelhető a fiatalok munkaerő-piaci helyzete. (Lásd az „5.2. A társadalomfejlesztés eszközei” pontban írtakat.) Az együttműködés egyik formája lehet a helyi értékekre, hagyományokra és a fiatalok tehetségére építő ún. kreatív ipar⁴ helyi, adaptálható formájának kialakulása, és az ehhez szükséges feltételek megteremtése, és annak munkaerő-szükségletének (és lehetőségeinek) megtervezése.

---

⁴ A kreatív ipar meghatározása: Az egyéni kreativitáson, képzettségen és képességeken alapuló, szerzői jogi alapú tevékenységek, amelyek a szellemi tulajdon létrehozásán és felhasználásán keresztül gazdasági jólétet és munkahelyeket teremtenek. A kreatív ipart az alábbi szektorok alapján határozzuk meg: elektronikus és nyomtatott sajtó, reklám- és hirdetési ipar, fotóművészet, film és videó, szoftverkészítés és digitális játékfejlesztés, építészet, irodalom és könyvkiadás, zene, előadó-művészet, képzőművészet, iparművészet, forma- és divattervezés, régiség- és kereskedelem, valamint **kézművesség**.

Pályázati forrás: TÁMOP 3.2.3. A)

Támogatható tevékenységek: lásd a „6.5.6. Pályázati források” pontot

Támogatás mértéke: min. 5 millió – max. 30 millió Ft

Támogatási intenzitás: 100%

Kedvezményezettek köre: közművelődési intézmények (a Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár)

Várható megjelenés: 2011. június

6.5.5. A közösségi tervezés folyamatosan működő rendszerének kialakítása

A projekt célja a most megkezdődő, a KKVP és az IVS tervezéséhez kapcsolódó egyeztetési folyamatok fejlesztése, fenntartása. A projekt lehetőséget ad

- egyrészt arra, hogy az Önkormányzat kidolgozza: miképpen kíván folyamatosan együttműködni a helyi polgárokkal, civilekkel, vállalkozókkal és visszajelzést kapni tőlük, illetve a jelenleginél aktívabban informálni, tájékoztatni őket
- másrészt arra, hogy elkezdje működtetni ezeket az egyeztetési formákat: fejlessze honlapját, helyi rádiót indítson, helyi TV-műsort szerkesszen, stb.

Mindezt a KKVP kapcsán is leírtak érdekében tartjuk fontosnak, miszerint „...fontos az is, hogy a lakosok és közösségeik tevékeny részesei legyenek a fejlesztési irányok megalkotása teljes folyamatának. A célok ugyanis így lesznek közösek és remélhető az, hogy megvalósításukért a képviselőtestület és az önkormányzati intézmények mellett az egyes emberek, a civil közösségek és a vállalkozások is felelősséget éreznek majd”.

Pályázati forrás: ÁROP Minőségmenedzsment eszközök fejlesztése

Támogatható tevékenységek: lásd a „6.5.6. Pályázati források” pontot

Támogatás mértéke: min. 8 millió – max. 50 millió

Támogatási intenzitás: 92-100%

Kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok

Várható megjelenés: 2011. II. félév

6.5.6. Pályázati források

Alapinformációk	Célkitűzés	Támogatható tevékenységek
<p>A pályázat kódja, címe: TÁMOP 6.1.2. „Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok” támogatására</p> <p>Várható megjelenés: 2011. november</p> <p>Lehetséges támogatási összeg: – legalább: 5 millió Ft – legfeljebb 400 millió Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100%</p> <p>Finanszírozás módja: utófinanszírozás, előleg igénylésének lehetősége mellett</p> <p>Pályázati keretösszeg: – 2011: 5,4 milliárd Ft – 2012: 5,2 milliárd Ft</p> <p>Támogatandó projektek száma: 30 - 300 db</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Minden életkorban cselekvésen alapuló egészségtudatos magatartás kialakítása – A legjelentősebb egészség-kockázati tényezők befolyásolása célzott megelőzési, és egészségfejlesztési programokkal – A helyi közösségek szereplőinek együttműködésben megvalósuló egészségtudatos döntések, tervezések számának a növelése – A közösségi aktivitások (különösen a színtereken), a partnerségi együttműködések, és a helyi közösségek erősítése az egészség, mint "érték és eszköz" érdekében. 	<ul style="list-style-type: none"> – Egészséget támogató hatékony tervezés és döntéshozatal (egészségtervek) segítése módszertani fejlesztéssel, szakmai támogatással országos és kistérségi, helyi szinten – Eszközkészlet, modellprogram-leírások és folyamatos szakmai támogatás a kistérségi és települési életmódprogramok és teljes körű közoktatási egészségfejlesztési programok kidolgozói és megvalósítói számára, valamint a tematikus szakmai akcióterületek (pl.: táplálkozás, mozgás, lelki egészségfejlesztés, szenvedélybetegségek megelőzése, baleset-megelőzés) megvalósítói számára minden területi szinten és szintéren – Az egészségfejlesztési és elsődleges prevenciós tevékenységet támogató népegészségügyi vizsgálatok, kutatások, jó gyakorlatok támogatása – Kistérségi, települési, munkahelyi, tematikus akcióterületi egészségtervek kidolgozása és életmódprogramok, valamint teljes körű közoktatási egészségfejlesztési programok megvalósítása – Alkalmoszerű szűrésre vonatkozó modellprogramok terjesztése – Betegségmegelőzési, baleset-megelőzési, elsősegély-nyújtási, egészségfejlesztési alapismereteket közvetítő tájékoztató anyagok, kiadványok, eszközök megtervezésének, előállításának, terjesztésének támogatása – Baleset-megelőzési és elsősegély-nyújtási programok (országos, kistérségi, helyi) kiemelten a gyermek- és ifjúsági korosztály számára, gyermekbiztonsági oktatóközpont létrehozása – Munkahelyi egészségfejlesztési programok, munkahelyi egészségtervek támogatása, beleértve az egészségügyi intézményeket is – Életvezetési egyéni kompetenciák fejlesztése az öngondoskodási képesség fejlesztése érdekében – A területi életmódprogramokban és a tematikus akcióterületek között célcsoport specifikus szabadidő- és diáksport rendezvények, szolgáltatások szervezése és az ahhoz kapcsolódó – testmozgást ösztönző – programok, civil és önkormányzati hálózatok programjainak támogatása

Alapinformációk	Célkitűzés	Támogatható tevékenységek
<p>A pályázat kódja, címe: TÁMOP 3.2.3. A) „Építő közösségek” közművelődési intézmények a kreatív iparral kapcsolatos alapkompenciák fejlesztését elősegítő új tanulási formák szolgálatában (3. ütem)</p> <p>Várható megjelenés: 2011. június</p> <p>Lehetséges támogatási összeg: – legalább: 5 millió Ft – legfeljebb 30 millió Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100%</p> <p>Finanszírozás módja: utófinanszírozás, előleg igénylésének lehetősége mellett</p> <p>Pályázati keretösszeg: – 2011: 0,7 milliárd Ft – 2012: 0,8 milliárd Ft</p> <p>Támogatandó projektek száma: 80 - 100 db</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A közoktatási rendszer hatékonyságának a közművelődés eszközeivel történő javítása, ennek keretében a gyermek-és ifjúsági korosztály bevonása a formális oktatást támogató és kiegészítő új tanulási formákba, nem formális, informális tanulási programokba, szolgáltatásokba. – Az intézmények alkalmassá tétele az „új” tanulási formák alkalmazására a gyermek és ifjúsági korosztály, valamint a hátrányos helyzetű csoportok számára. – Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok kompetenciafejlesztése, e csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása, az új kihívásokhoz való alkalmazkodóképességének javítása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Az iskolai oktatáshoz kapcsolódó, iskolarendszeren kívüli, a kreatív ipar fejlesztését és befogadását elősegítő kompetencia-fejlesztő programok támogatása, bevezetése. – Kreatív képességet fejlesztő alkotó közösségek, környezeti nevelést, valamint közösségi kapcsolatépítő programok támogatása, helyi megtartó képességet elősegítő formális és non-formális tanulási alkalmak lebonyolítása, közművelődési intézményekben és a velük együttműködési megállapodást kötő muzeális intézményekben, alkotóházakban. – Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára közösségi programokat kínáló foglalkoztató klub létrehozása. <p style="text-align: center;">A PÁLYÁZATON CSAK KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK INDULHATNAK!</p>

Alapinformációk	Célkitűzés	Támogatható tevékenységek
<p>A pályázat kódja, címe: TÁMOP 5.5.1 B) Közösségi kezdeményezések és önkéntes programok támogatása – Családi közösségi kezdeményezések és programok megerősítése</p> <p>Várható megjelenés: 2011. június</p> <p>Lehetséges támogatási összeg: – legalább: 10 millió Ft – legfeljebb 50 millió Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100%</p> <p>Finanszírozás módja: utófinanszírozás, előleg igénylésének lehetősége mellett</p> <p>Pályázati keretösszeg: – 2011: 1,34 – 2012: 0 Ft</p> <p>Támogatandó projektek száma: 80 - 120 db</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A családok jólétével kapcsolatos támogató szolgáltatások biztosítása, családbarát rendezvények és közösségfejlesztő programok szervezése. – A családi élettel és a gyermekvállalással, neveléssel, -elhelyezéssel kapcsolatos tanácsadás, tapasztalatcsere, tanfolyamok szervezése, illetve ilyen tevékenységet végző szervezetek létrehozása. 	<p>A támogatható tevékenységek pontos körét napjainkig az Nemzeti Fejlesztési Ügynökség még nem határozta meg.</p>
<p>A pályázat kódja, címe: ÁROP Minőségmenedzsment eszközök fejlesztése</p> <p>Várható megjelenés: 2011. II. félév</p> <p>Lehetséges támogatási összeg: – legalább: 8 millió Ft – legfeljebb 50 millió Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 92-100%</p> <p>Finanszírozás módja: utófinanszírozás, előleg igénylésének lehetősége mellett</p> <p>Pályázati keretösszeg: – 2011: 0,8 milliárd Ft – 2012: 0 Ft</p> <p>Támogatandó projektek száma: 40</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Minőségirányítású gondolkodásmód érvényesítése – Folyamatszempléletű gondolkodásmód alkalmazása – Közigazgatási innovációt ösztönző gyakorlatok bevezetése – Értékelési-visszacsatolási mechanizmusok rendszeres időközönként történő elvégzése – Szervezeti tudásmenedzsment eszközök alkalmazása 	<p>A támogatható tevékenységek pontos körét napjainkig az Nemzeti Fejlesztési Ügynökség még nem határozta meg.</p>

7. MELLÉKLET

EBRD Municipal Energy Efficiency Önkormányzati energiahatékonysági projektek támogatását szolgáló Program

Az Erste Bank Hungary Zrt. és az EBRD (European Bank for Reconstruction and Development) együttműködése révén immár Bankunkban is elérhető **Önkormányzati energiahatékonysági projektek támogatását szolgáló Program**, amely önkormányzati ügyfelkörünk energia megtakarítás céljából kezdeményezett beruházásaihoz nyújt hitelt **kedvező vissza nem térítendő támogatási arány elérésével**.

Miért előnyös a Program ügyfeleinknek?

- Rendkívül **kedvező futamidejű** konstrukció, akár 15 év.
- **Hosszú távú energia hatékonysági finanszírozást** jelent, **kedvező kondíciókkal**.
- A elért energia megtakarítás függvényében **vissza nem térítendő támogatást** biztosít a Program az ügyfelek részére (**a hitelösszeg akár 20%-a**).
- A Programot **önkormányzatokon kívül ESCO-s cégek** (közművállalat vagy energiaszolgáltató vállalatok, amelyek energia hatékonysági beruházásokkal foglalkoznak) is igénybe vehetik.

Mi finanszírozható Program keretein belül?

Minden olyan **energia megtakarítás** céljából kezdeményezett **beruházás**, amely hozzájárul az **önkormányzati infrastruktúra energia-hatékonyságának fejlesztéséhez**, beleértve az önkormányzati épületek fejlesztését is.

Mit érdemes még tudni Programról?

- **Hitel igénybevevők köre:** Helyi önkormányzatok és társulásaik, valamint ESCO-s ügyfelek.
- **A hitel devizaneme:** EUR, HUF.
- **A hitel legkisebb igényelhető összege:** 50.000.000.- HUF
- **Saját erő:** nem szükséges.
- **Kamatbázis:** 6 havi EURIBOR, BUBOR
- **Kamatrés és egyéb díjak:** A hitelintézetünk által felszámított, a hitelfeltevővel szemben érvényesített kamatrés, illetve a felszámítandó egyéb díjak kialakítása az ügyfél és az Erste Bank Hungary Zrt. Önkormányzati Igazgatósága között lezajló tárgyalások során kerül kialakításra.
- **Futamidő:** 5 - 15 év
- **Rendelkezésre tartási idő:** 1 év
- **Türelmi idő:** 1 év
- **Jogosultsági kritériumok:** Minden befektetésnek meg kell felelnie az EBRD Pénzügyi Közvetítők Környezetvédelmi Politikájának és az ide vonatkozó környezetvédelmi jogszabályoknak. Az MFEE projektek nem kombinálhatók más Európai Unió támogatással.
- **Hitelkérelmek benyújtási határideje:** Folyamatos beérkezés, a rendelkezésre álló szabad keret erejéig.
- **Elérhető vissza nem térítendő támogatási összeg** az ügyfelek részére: a hitelösszeg 10-20%-a.
A Program az elért energia megtakarítás függvényében **vissza nem térítendő támogatást** biztosít az ügyfelek részére (**a hitelösszeg akár 20%-a erejéig**) annak függvényében, hogy a Program keretében mennyi energiahatékonysági projektet valósított meg az ügyfél, illetve az energiamegtakarítás mértéke.

A szolgáltatáshoz kapcsolódó további információért, valamint a részletes kondíciókat illetően hívja az **Önkormányzati Üzletágunk munkatársait a 06-1/268-4026-as, telefonszámon. www.erstebank.hu**

ERSTE BANK HUNGARY ZRT.

